

Orman ve Av

2023 | Kasım-Aralık | 6 | Cilt 101

ISSN: 1302-040X

95.
YAYIN
YILI

Danışma Kurulu
Toplantısı

4 >>

Cumhuriyetin
100. Yılında
Türkiye Ormanlığı
Paneli

7 >>

Dubai İklim
Konferansı
(COP28)

29 >>

Ormancı Türküsü ve
Cumhurbaşkanı Demirel

39 >>

**TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
TARAFINDAN İKİ AYDA BİR
YAYIMLANIR.**

Yıl: 2023, Kasım-Aralık, Sayı:6 Cilt:101
ISSN 1302-040X

**TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ ADINA
SAHİBİ**

GENEL BAŞKAN

Ahmet Hüsrev ÖZKARA

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Hüseyin AYTAÇ

EDİTÖR

Doç. Dr. Murat ALAN

muratalan@yahoo.com

YAYIN KURULU

Dr. Öğr. Üyesi Adil ÇALIŞKAN

Orm. Yük. Müh. Hayriye ERTUĞRUL

Dr. Öğr. Üyesi H. Batuhan GÜNŞEN

Doç. Dr. Mehmet ÖZALP

Orm. Yük. Müh. Niyazi ÖZÇANKAYA

Öğr. Gör. Cansu ÖZTÜRK

Doç. Dr. Fatih TEMEL

Bilgilendirmek amacıyla üyelerimize
ücretsiz dağıtılır.

YÖNETİM YERİ

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

CUMHURİYET MAH. TUNA CAD. NO: 5/8 KIZILAY
06420 ÇANKAYA / ANKARA / TÜRKİYE

TEL-FAKS

0312 433 84 13

www.ormancilarderneği.org

tod1924@ormancilarderneği.org

TASARIM / BASKI

Kuban Matbaacılık Yayıncılık

KAPAK FOTOĞRAFLARI

Ön Kapak
Seyit KONYALI

İç Kapaklar
Hayriye ERTUĞRUL

İÇİNDEKİLER

Editörden	1
TOD Genel Merkez Etkinlikleri	2
TOD Genel Merkez Basın Açıklamaları	16
Batı Akdeniz Şube Etkinlikleri	20
Giresun Temsilciliği Etkinlikleri	24
Mersin İl Temsilciliği Etkinliği	26
Prof. Dr. Faik Yaltırık Hocamla Mutlu Bir Anım	27
Dubai İklim Konferansı (COP28): Küçük Bir İlerleme	29
Kartal Gölü Tabiatı Koruma Alanı	33
İki Kitap Değerlendirmesi Ya Da “Körler Çarşısında Ayna Sattırđın Felek”	35
Anılar ve Acılar 2 Ormancı Türküsü ve Cumhurbaşkanı Demirel	39
“Sakarya Meydan Muharebeleri Tarihi Milli Parkı” Gezisi	43
Doğa İçin Sanat Derneğininin “İklim Krizi” Konulu Fotoğraf Yarışmasında Üyemiz Emine Diler Söyek Ödül Aldı	45
İ.Ü. Orman Fakültesi 1965 Girişlilerin 17. Buluşması	46
Kitap Tanıtımı	47

EDİTÖRDEN

Doç. Dr. Murat ALAN

Çok Değerli Orman ve Av Okurları,

Derneğimizin 99. yılını geride bıraktık. Hepimize kutlu olsun. Böylesine köklü bir Derneğin üyesi olmaktan gurur duyuyoruz. Bu günlerde ormancılık açısından baktığımızda Derneğin amaçları ve hedeflerinin daha bir anlam kazandığını görüyoruz. Bu amaçlarının hem ormanlar için her geçen gün ülkemizde olumsuz gelişmeler yaşanması hem de uluslararası düzeyde ormanların öneminin artmasını sağlayan gelişmeler ile daha da anlam kazandığı görülmektedir. Uluslararası gelişmelerden birisi de Birleşik Arap Emirlikleri'nin Dubai kentinde yapılan COP28'dir¹. Bu konuda ayrıntılı bir yazıyı ilerleyen sayfalarda bulacaksınız. Ancak burada gözden kaçmaması gereken iki noktanın altı çizilmek istenmiştir (<https://unfccc.int/cop28>).

COP28: Neler Başarıldı ve Bundan Sonra Ne Olacak?

Birleşik Arap Emirlikleri'nin Dubai kentinde düzenlenen COP28 BM İklim Değişikliği Konferansı türünün en büyüğüdü. 30 Kasım - 13 Aralık 2023 tarihleri arasında Konferansa katılan ulusal delegasyonlar, sivil toplum, iş dünyası, yerel halklar, gençlik, bağışçılar (hayırseverler) ve uluslararası kuruluşların temsilcileri arasında 150'den fazla Devlet ve Hükümet Başkanı da dahil olmak üzere yaklaşık 85.000 katılımcı yer aldı. Sera gazı emisyonlarının azaltılmasından, değişen iklime karşı direncin güçlendirilmesine, kırılgan durumdaki uluslara finansal ve teknolojik destek sağlanmasına kadar iklim eyleminin tüm alanlarında ilerlemenin çok yavaş olduğunda anlaşılan ülkeler, iklim eyleminin küresel ölçekte 2030' kadar nasıl hızlandırılacağına dair bir kararla karşılık verdi.

COP28 Anlaşması Fossil Yakıt Çağının “Sonunun Başlangıcına” Sinyal Veriyor

COP28 kapanış genel kurulundaki delegeler, toplantıyı büyük emisyon kesintileri ve artan finansmanla desteklenen hızlı, adil ve hakkaniyetli bir geçişin zeminini hazırlayan, fosil yakıt çağının “sonunun başlangıcını” işaret eden bir anlaşmayla kapattı.

BM İklim Değişikliği İcra Sekreteri Simon Stiell kapanış konuşmasında, “Dubai’de fosil yakıt çağına yeni bir sayfa açmamış olsak da **bu sonuç, sonun başlangıcıdır**” dedi ve ekledi. **“Artık tüm hükümetlerin ve işletmelerin bu taahhütleri gecikmeden reel ekonomi sonuçlarına dönüştürmesi gerekiyor.”**

Bu iki konu dışında, FAO, Dünya Ormanlarının Durumu Raporunda, bozulmuş arazilerin ağaçlandırma yoluyla restorasyonunun, 2020 ile 2050 arasında atmosferden yılda 0,9-1,5 milyar ton CO₂'i çekebileceğine vurgu yapılmaktadır.

Bu sonuçlar, önümüzdeki yüz yılda ormanların etkisinin artarak süreceğini göstermektedir. Derneğin Tüzüğünde de “ormanların korunması ve genişletilmesine” dair vurguların olması Türkiye Ormancılar Derneği'nin orman, ormancılık ve doğaya bakışının önemini ortaya koymaktadır.

Bu sayıda, TOD Genel Merkez, Şube ve Temsilciliklerin etkinlikleri, Prof. Dr. Faik Yaltırık Hoca ile bir anı, Dubai İklim Konferansı (COP28), Kartal Gölü Tabiatı Koruma Alanı, İki kitap değerlemesi ve Ormancı Türküsü yazıları sizleri bekliyor.

Yeni yılınızı içtenlikle kutlar, 2024'ün tüm insanlık, Türkiye, Türkiye Ormancılar Derneği ve üyeleri için her yönden başarılı bir yıl olmasını dileriz.

İyi okumalar.

¹ BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinin (UNFCCC) Taraflar Konferansı (COP), Taraflar (katılımcı ülkeler) aksi karar vermedikçe her yıl düzenlenen uluslararası bir iklim zirvesidir. COP'larda dünya liderleri iklim değişikliğiyle mücadeleyle yönelik çözümler üzerinde birlikte çalışmak üzere bir araya gelmektedir. Şu anda Sözleşme'nin neredeyse evrensel üyeliğe sahip 198 Tarafı (197 ülke artı Avrupa Birliği) bulunmaktadır.

TOD Genel Merkez Etkinlikleri

10 KASIM ATATÜRK'Ü ANMA PROGRAMI

Cumhuriyet'in kurucusu Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'ün 85. ölüm yıl dönümü için çalışanlarımız ve konuklarımız ile birlikte anma töreni düzenledik. Saat 09:05'te 1 dakikalık saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunmasının ardından, Genel sekreterimiz Ozan ÇEKİÇ; Atatürk fotoğrafları sunumu eşliğinde günün anlam ve önemini vurgulayan bir konuşma yaptı.

“Büyük Önder Atatürk;

19 Mayıs 1919'da Samsuna çıkarak yaktığınız özgürlük ateşi, 29 Ekim 1923'de en büyük eseriniz olan laik Türkiye Cumhuriyeti oldu. Sizi ve Milli Mücadelemizin tüm kahramanlarını saygı, minnet ve tarifsiz bir özlem ile anarken Cumhuriyetimizin sonsuzluğunun 100. Yılı'nı da geçtiğimiz haftalarda coşkuyla kutladık.

Bizler Türkiye Ormancılar Derneği'nin 57. Dönem seçilmiş kurulları ve üyeleri olarak Kuvay-i Milliye'nin tüm azim ve kararlılığı ile ormanlarımızı ve ormancılığımızı konuştuğumuz her yeri ve mücadelemizi

sizinle bulduğumuz ve birlikte olduğumuz yer kabul ediyoruz.

Bizler Türkiye Ormancılar Derneğinin çağdaş ormancılar olarak biliyoruz ki vatanın her karış toprağı sizin eserinizdir. Ve bizim bunları kaybetmeye hiç tahammülümüz bulunmamaktadır. Ormanlarımıza da orman-

cılığımıza da bu pencereden bakıyoruz!

Neredeyse Cumhuriyetimizle yaşıt Derneğimiz; "Vatan toprağı kutsaldır kaderine terk edilmez." ve "Yeşili görmeyen gözler renk zevkinden mahrumdur" gibi onlarca sözünüzü ve yaşam biçiminizi şiar edindik.

Büyük Atatürk, aziz hatıran önünde saygıyla eğiliyoruz. Ruhun şad olsun... Sonsuza kadar izindeyiz.

Saygı, minnet ve özlemle anıyoruz.

57. DÖNEM 3. DANIŞMA KURULU TOPLANTISI

Derneğimiz 57. Dönem 3. Danışma Kurulu 26 Kasım - 2 Aralık 2023 tarihlerinde gerçekleştirildi. Program, saygı duruşu ve İstiklâl Marşı'nın okunması sonrasında, Genel Başkan Ahmet Hüsrev ÖZKARA'nın açılış konuşmasıyla başladı. Sırasıyla Genel Sayman Burhan AYDOĞAN, Yönetim Kurulu üyesi Hüseyin AYTAÇ ve İktisadi İşletme Müdürü Gazi UZUN sunumlarını yaptılar. Aradan sonra Denetleme Kurulu, Onur Kurulu, Ekoturizm Grubu ile Ya-

yın Kurulu Başkanları kurulların faaliyetleri hakkında sunumlarını gerçekleştirdiler. Devamında Şube yetkilileri ve temsilciler, gerçekleştirdikleri faaliyetlerini paylaştılar.

Dernek üyesi Vehbi TUTMAZ ve Ali Osman BAŞLI "Orman Yangınlarıyla Mücadele" konulu sunum yaptılar. Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ "Orman Ürünlerinde Dikili Satış Yönteminin Anayasaya Aykırılığı" başlıklı sunumu ve Doç. Dr. Cumhur GÜNGÖROĞLU ise "Yangına Dirençli Köyler Oluşturma Projesi" hakkında bilgi verdiler.

İkinci gün program Samsun Temsilcisi Hasan BULDU'nun "Madencilikte Rehabilitasyon Çalışmaları" ve Orman Genel Müdürlüğü Başmüfettişi Cem SEÇKİN'in "Madencilikte Rehabilitasyon Uygulamaları ve Kamu Yararı Kavramı" başlıklı sunumları ile başladı. Genel olarak, soru cevap şeklinde, izin irtifak konularının değerlendirilmesi sonrasında Terzan GÜRBÜZ'ün "Orman Yönetimi Konseyi (FSC)" konusundaki sunumu gerçekleştirildi. Programımıza derneğimizin 100. Yılı için değerlendirmeler ile devam edildi ve program kapanış konuşmalarıyla sonlandırıldı.

57. Dönem 3. Danışma Kurulu Sonuç Bildirgesi

TOD 57. Dönem 3. Danışma Kurulu Toplantısı, 26 Kasım -2 Aralık 2023 tarihlerinde Kemer/ Tekirova'da (Antalya) iki grup halinde 667 üyenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Üzerinde görüşme yapılan ve tartışılan konulara ilişkin öneriler aşağıda belirtilmiştir. Bu kapsamda;

1. Genel Başkanımız konuşmasında önümüzdeki dönemde "izin irtifak" konusuna önem verileceğini vurgulayarak, bu

konuyu kamuoyuna taşıyacaklarını ifade etmiştir. Bu bağlamda izin irtifak konusunun ormanlara yangından daha fazla zarar verdiği dikkate alınarak "izin irtifak" konusuna ağırlık verilmesi gerektiği,

2. Ormanlarla ilgili aşırı üretim, biyoenerji, ağaçlandırma (endüstriyel ve klasik) ve iklim değişikliği kavramlarının ormancılık politikaları ve uygulamaları ve birlikte değerlendirilmesi için

tüm ilgililerin katıldığı bir toplantı (çalıştay) yapılması gerektiği,

3. Onur Kurulu tarafından hazırlanan meslek etiği ve Dernek etik kurallarının, Yönetim Kurulunca da gözden geçirilerek, taslak halinde Genel Kurula sunulması aşamalarından sonra kabul edilmesi gerektiği,

4. Derneğimizce yayımlanan "Orman Yangınları" kitabı, mes-

lek camiasında büyük kabul görmüş olup kaynak kitap olarak yararlanılmaktadır. Orman yolları ve transport konusundaki eksikliğin, kitabın ikinci baskısında giderilmesinin önem taşıdığı,

5. Orman yangınlarında dil birliğinin sağlanması açısından sözlük niteliğinde bir yayına gereksinim bulunmaktadır. Derneğimizin bu konuda da öncülük yaparak kısa zamanda kapsamlı bir yayını hayata geçirmesi gerektiği,

6. OGM'nin 285 sayılı Orman Yangınları Tebliği, 35 yıl öncesinin koşullarına göre düzenlenmiş olup mutlaka güncellenmesi gerektiği,

7. OGM tarafından kapatılan Buca Eğitim Merkezi yeniden hizmete açılması ve orman yangınları konusunda verilen eğitimlerde bütünsellik sağlanması gerektiği,

8. TOD otel yararlanma haklarıyla ilgili daha önce düzenlenmiş yönetmelik taslağının gözden geçirilerek yürürlüğe konulması gerektiği,

9. Aidat ödemeleri ve otelden faydalanma gibi iş ve işlemlerin genel ağ sayfamız üzerinden yapılması ve otelden yararlananların genel ağ sayfasından izlenebilir olması gerektiği,

10. "TOD'un 100. Yılı" kutlamalarıyla ilgili olarak genel merkezde oluşturulan çalışma grubu tarafından önerilen etkinliklere ek olarak; kongre veya sempozyum düzenlenmesi, 100. Yıl marşı hazırlanması, orman-

cılığın enlerinin belirlenmesi, tüm üyelerin katılımı ile Anıtkabir ziyareti yapılması gerektiği,

11. Derneğimizin İzmir Büyükşehir Belediyesi ile birlikte yürüttüğü proje kapsamında 26-28 Eylül 2024 tarihleri arasında İzmir'de gerçekleştirecek sempozyumun TOD 100. Yıl Etkinliklerine dahil edilmesi konusunun irdelenmesi gerektiği,

12. Ekoturizm Grubunca, ormancılık tarihi bakımından önem taşıyan Ayancık/Zindan-Çangal ormanlarına yönelik gezilere destek verilmesi gerektiği,

13. Derneğimizce, ormancılığın ana konularında üyelerimize ve meslektaşlarımıza yönelik sertifikalı eğitimler düzenlenmesi gerektiği,

14. Orman Fakültesi öğrencilerine yönelik burs olanakları geliştirilmesi ve ormancılık eğitimi ile ilgili bir konferans düzenlenmesi gerektiği,

15. Ormansızlaşmanın ana etkenlerinden biri haline getirilen dikili satışın zararları ve Anaya-

sa'ya aykırılığı konusunda Dernek tarafından bilimsel görüş oluşturulması gerektiği,

16. Derneğimiz çalışmalarının daha etkin ve geniş kesimlerin katılımıyla yapılmasını sağlamak üzere şube ve temsilciliklerimizin, buldukları illerdeki kent konseylerinde yer alması gerektiği,

17. Orman Mühendisleri Odası, TMMOB'un illerdeki koordinasyon kurulları çalışmalarına katılmamaktadır. Mesleğimizin temsili açısından şube ve temsilciliklerimiz, buldukları illerdeki TMMOB İKK sekreterliklerine başvurarak, bu kurulların aylık toplantılarına katılım sağlanması gerektiği hususları önerilmiştir.

26 Kasım -2 Aralık 2023,
Kemer/Tekirova-Antalya

Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ
(Başkan)

Prof. Dr. Ufuk COŞGUN (Üye)

Dr. Erdal ÖZDOĞRU (Üye)

Dr. Ferda Nur ŞENER (Üye)

“CUMHURİYETİN 100. YILINDA TÜRKİYE ORMANCILIĞI VE GELECEĞİ” PANELİ

Türkiye Ormancılar Derneğinin 99. kuruluş yıldönümü etkinlikleri kapsamında 26 Aralık 2023 Salı günü “Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye Ormancılığı ve Geleceği” konulu panel yapıldı. Açılış konuşmasında TOD Genel Başkanı Ahmet Hüsrev ÖZKARA; yüz yıllık Derneğimizin köklü geçmişinden bahsederek, “Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye Ormancılığı ve Geleceği” konulu kitabı Derneğimize ve ormancılığımıza kazandıran yayın kuruluna ve katkı veren akademisyen/uzman yazarlara teşekkür etti. Panelin 1. oturumu Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ,

2. oturumu Prof. Dr. Ünal AKKEMİK başkanlığında gerçekleşti.

Panelde konuşmacılar: Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ “Cumhuriyetin 100 Yılında Ormancılık Politikamız”; Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR “Türkiye’de Ormancılık Eğitimi ve Ormancılık Araştırma Enstitüleri”; Prof. Dr. Coşkun KÖSE “Orman Ürünleri Sanayisi: Cumhuriyetin Yüzüncü Yılında Bir Değerlendirme”: Doç. Dr. Ufuk COŞGUN “Orman Köy İlişkilerinin Dünü, Bugünü ve Yarını”; Doç. Dr. Emrah ÖZDEMİR “Cumhuriyet Döneminde Orman Hasılatı ve Biyometri Alanındaki

Gelişmeler”; Prof. Dr. Ünal AKKEMİK “Cumhuriyetin 100. Yılında Orman Botaniği Alanındaki Gelişmeler”; Prof. Dr. Orhan SEVGİ “Ormancılıkta Toprak Bilimi İle Ekoloji Bilgisinin Gelişimi ve Uygulamaya Yansıması”; Doç. Dr. Murat ALAN “Türkiye’de Ağaçlandırmaların Geçmişi ve Geleceği” başlıklı sunumlarını gerçekleştirdiler.

Panel, Dernek Başkanı A. Hüsrev Özkara’nın kapanış konuşması ile sona erdi. Katılımcılar ve panelistler Derneğin Kuruluşu için düzenlenen kokteyle katıldılar.

TOD ŞUBE YÖNETİMLERİ VE TEMSİLCİLERİ DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

Türkiye Ormancılar Derneği Şubelerinin Yöneticileri ve temsilcilerinin katılımı ile 25 Aralık 2023 tarihinde Genel Merkezde değerlendirme toplantısı yapıldı. TOD Genel Sekreteri Ahmet Ozan ÇEKİÇ'in moderatörlüğünde gerçekleşen toplantı, Genel Başkan Ahmet Hüsrev ÖZKARA'nın açılış konuşması ile başladı. Toplantıda; 26 Kasım -2 Aralık 2023 tarihleri arasında gerçekleşen TOD 57. Dönem 3. Danışma Kurulu Sonuç Bildirgesinde karar altına alınan konular değerlendirilerek, TOD 58. Dönem hazırlıkları yapıldı.

JICA TÜRKİYE OFİSİ BAŞKANI DERNEĞİMİZİ ZİYARET ETTİ

Japon Uluslararası İş Birliği Ajansı (JICA) Türkiye Ofisi Başkanı Yuko TANAKA, Dernek Merkezine gelerek tanışma ziyaretinde bulunmuştur.

Genel Başkan Ahmet Hüsrev ÖZKARA, Derneğin tarihçesi ve faaliyetleri hakkında kısa bir tanıtımdan sonra Türk ormancılığı hakkında da bilgiler vererek; Japon ve Türk ormancıları

arasında, öncelikle çocuklarda orman sevgisini pekiştirecek çalışmaların yanı sıra çeşitli konularda iş birliği yapılmasının önemine vurgu yaparak olumlu temennilerde bulunmuştur.

Ziyarete, JICA Ofisi Başkanı Yuko TANAKA'nun ziyaretini koordine eden ve JICA Türkiye Temsilciliğinin kurulduğu 1996 yılından itibaren uzun yıllar JICA'da

görev yapan üyemiz Dr. Nurettin ELBİR, Yönetim Kurulu Üyesi Hüseyin AYTAÇ ve JICA Koordinatörü Ali BEKİN de iştirak ederek katkıda bulunmuşlardır.

Türk ve Japon ormancıları arasında JICA iş birliği ile projeler üretmek üzere karşılıklı ziyaretlerin yapılabileceği dile getirilmiştir.

DRONE EĞİTİMİ VERİLDİ

Eğitim faaliyetleri kapsamında üyemiz Terzan GÜRBÜZ koordinatörlüğünde 16-17 Kasım 2023 tarihlerinde gerçekleştirilen eğitime üyelerimiz, meslektaşlarımız ve farklı mesleklerden 25 kişi katıldı. 16 Kasım'da Dernek binamızda gerçekleşen eğitim-

de; İHA-1 (İnsansız Hava Aracı) araçlarının teknik özellikleri, kullanımı, kuralları ve cezai yükümlülükleri gibi bilinmesi gereken önemli konular anlatıldı. Eğitimin ikinci gününde ise Kızılcahamam 100. Yıl Ormanında drone genel kullanım kuralları

gösterilerek, teorik olarak öğrenilenlerin pratikle pekiştirilmesi hedeflendi. Ayrıca Genel Sayman Burhan AYDOĞAN koordinatörlüğünde eğitime katılanlarla birlikte Kızılcahamam 100. Yıl Ormanında fidan dikimi gerçekleştirildi.

VIDEO KURGU MONTAJ EĞİTİMİ VERİLDİ

22-23 Aralık 2023 tarihlerinde Derneğimiz konferans salonunda, üyemiz Terzan GÜRBÜZ tarafından "Video Kurgu Montaj" eğitimi verildi. 18 katılımcı ile gerçekleştirilen eğitim, İkinci Başkanımız Mustafa ÖZER'in açılış konuşması ve eğitimi üstlenen Terzan GÜRBÜZ'e te-

şekkürlerini iletmesi ile başladı. Eğitimde; kurgu ve montaj için kullanılan çeşitli programlar tanıtılarak, video çekmek ve çekilen videoları işlemek, kurgu ve montaj uygulamaları hakkında detaylı bilgiler verildi. İki günlük eğitim sonrası, Katılımcılar çok keyifli bilgiler edindiklerini dile

getirerek, eğitimin gerçekleşmesindeki katkılarından dolayı başta Genel Başkanımız Ahmet Hüsrev ÖZKARA olmak üzere Yönetim Kurulu üyelerimizle birlikte, eğitimi veren Terzan GÜRBÜZ'e teşekkür ettiklerini söylediler.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

14. ENERJİ SEMPOZYUMU

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) tarafından “Cumhuriyet’in 100. Yılında Enerji” temasıyla 7-9 Aralık 2023 tarihlerinde TMMOB 14. Enerji Sempozyumu düzenlendi. Genel Başkan Ahmet Hüsrev ÖZKARA; sempozyumun 3. günü gerçekleştirilen “Cumhuriyetin 100. Yılında Enerji Sektörünün Toplumsal Sorunları ve Çözüm Önerileri” başlıklı foruma katılım sağlamış ve Devlet Ormanlarında kurulan enerji tesislerinin izin süreci ve uygulaması sonucu orman alanlarında yaşanan tahribata ilişkin açıklamalarda bulunmuştur. Dernek Başkanı Hüsrev ÖZKARA konuşmasında; Orman yangınlarının nedenlerine bakıldığında elektrik-enerji nakil hatlarından kaynaklı yangınların yıllara göre değiştiğini adet olarak ortalama %3-4, alan olarak ise ortalama %15 alanın yanmasına sebebiyet verdiğini, en temel sorunun bu sahalarda bakım ve kontrol hizmetlerinin çok yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Aynı zamanda enerji, maden, ulaşım, atık tesisleri, eğitim,

spor, turistik tesisler vb. konularda “811 bin” hektar orman alanında izin ve irtifak hakkı verildiği ve bu nedene bağlı olarak ormanlık alanların orman niteliğini kaybettiği konularına dikkat çekerek, izin irtifak konusunun, en az orman yangınları kadar etkili ve zarar verecek niteliğe geldiğini ifade etmiştir.

Elektrik Mühendisleri Odası’na ve emeği geçen herkese hem nazik davetleri hem de böylesine önemli bir konuda sempozyum düzenledikleri için teşekkür ederiz.

Sempozyum; ekonomik sektör-

lerin ana girdisi ve günlük hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olan enerjinin akılcı ve bilimsel yöntemlerle planlanması, yönetilmesi ve denetlenmesi hedefi doğrultusunda, enerjide faaliyet alanlarını oluşturan üretim, iletim ve dağıtım ayaklarının bir bütün olarak ele alınması amaçlanmıştır. EMO tarafından ilki 27 yıl önce gerçekleştirilen ve geleneksel olarak her 2 yılda bir düzenlenen TMMOB Enerji Sempozyumu’nun 14.’sünde Cumhuriyetin 100. yılında enerji sektörünün toplumsal sorunları ve çözüm önerileri tartışılmıştır. Sempozyumda 3 gün boyunca

11 oturum yapılmıştır. Sempozyumun ilk günü 7 Aralık 2023’te “Cumhuriyet Döneminde Enerji Politikaları”, “Enerjide Mevcut Durum Analizi” ve “Enerji Alanında Doğa Kaynaklı Afetler” oturumları gerçekleştirilmiştir. İkinci gün 8 Aralık 2023’te “Enerji-İklim Değişikliği Etkileşimi”, “Enerjiye Erişim”, “Nükleer Güç Santralleri” ve “Yeni Enerji Teknolojileri” konulu oturumlar düzenlenmiştir. Üçüncü gün 9 Aralık 2023 tarihinde de “Enerji Alanında Yurttaşın Yana Dönüşüm” ve “Enerji Sektörünün Amacı Toplumsal Yarar Olmalıdır” oturumları yapılmıştır.

DOĞA ARAŞTIRMALARI DERNEĞİ'NİN 25. KURULUŞ YIL DÖNÜMÜ

Doğa Araştırmaları Derneği'nin 25. Kuruluş Yıl Dönümü etkinlikleri kapsamında 16.12.2023 tarihinde tören gerçekleştirildi. Törende kamuda ve Türkiye Ormancılar Derneği bünyesinde Türkiye'nin doğasının ve ormanlarımızın korunmasında Uzman ve Yönetici olarak gösterdiği çaba ve mücadeleden dolayı Genel Başkanımız Ahmet Hüsrev ÖZKARA'ya plaket sunuldu. Takdim edilen teşekkür plaketini Derneğimiz ve Genel Başkanımız adına 2. Başkanımız Mustafa ÖZER kabul etti. Doğa Araştırmaları Derneği'nin kuruluşunun 25. yıl dönümünü kutlar, Yönetim Kurulu üyelerini ve personelini tebrik ederiz.

TOD Genel Merkez Basın Açıklamaları

PROF. DR. CELAL ŞENGÖR'ÜN ÇEVRECİLER VE DOĞA SEVERLER HAKKINDAKİ SÖYLEMLERİNE İLİŞKİN BASIN AÇIKLAMASI

Ülkemizde madencilik sektöründeki firmalar, kendi sektörlerindeki sorunları değerlendirmeye, sorunları tespit etmeye ve çözüm üretmeye yönelmek yerine lobicilik faaliyetleriyle kârlarına kâr katma uğraşı içindedir. Bu amaçla madencilik sektöründeki firmalar ve STK'lar uzun yıllardır siyasi partilerden STK'lara, akademisyenlerden gazetecilere kadar herkese madencilik güzellemesi yapmaktadır. Bu konuda aldıkları kararlar ilgili web sayfalarında yer almaktadır.

Son olarak ülkemizin saygın bilim insanlarından Prof. Dr. Celal ŞENGÖR Maden şirketlerinin algı oyunlarına aldanmış ve ülkemizdeki sömürge ve vahşi madencilığe itiraz eden çevreye duyarlı tüm topluma sivri akıllı, hatta zır deli deme cüretini göstermiştir.

Öncelikle Sn. Celal Şengör'ün mesleği gereği gayet iyi bileceği üzere madenler tükenebilir kaynaklardır. Şu anda ülkemiz yer altı zenginlikleri hiçbir planlama yapılmadan, gelecek kuşakların madenlere olan ihtiyaçları değerlendirilmeden ve büyük çoğunluğu sadece hammadde olarak, başka bir ifadeyle katma değeri son derece düşük ürünler

şeklinde satılmaktadır. Bu madenlerin büyük bir çoğunluğu özel şirketler aracılığıyla satılmakta, devlete % 2-4 arasında bir devlet hakkı ödenmektedir. Çoğu maden firması ödedikleri devlet hakkı bedelinin çok daha fazlasını teşviklerle geri almaktadır. Özel şirketler aracılığıyla yapılan ve ülkemize katkısı son derece düşük olan madencilik faaliyetlerine en büyük örnek altın madeni üretimidir. 2000 yılında altın üretimi yokken zaman içinde örneğin 2019 yılında yıllık 42 ton kadar altın üretimi yapılmıştır. 2022 yılında ise altın üretimi 31 ton olarak gerçekleşmiştir. Ancak bu altın üretimi kişi başına ortalama gelire yansımamıştır. Örneğin en fazla altın üretilen yıl olan 2019 yılında kişi başına gelir önceki yıllardan da altına düşerek 9.195 dolarda kalmıştır. Nitekim dünya genelinde en fazla altın ve diğer değerli madenlerin üretildiği ülkelere bakıldığında bunların çoğunlukla az gelişmiş ülkeler olduğu görülmektedir. Çünkü bu az gelişmiş ülkelerin madenleri çok uluslu şirketlerce ucuz işçilik ve sıfır doğa maliyetiyle çıkartılarak bir bakıma sömürülmektedir. Bunun için altın üretiminde ilk onda olan Gana, Brezilya, Meksika, Özbekistan ve

Endonezya ülkelerinin kişi başı gelirlerine bakmak yeterlidir.

Benzer şekilde en çok gümüş, bakır ve hatta elmas çıkarılan ülkelerin nispeten az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkeler olması tesadüf değil, yeni dünya düzenindeki sömürge madencilığının sonucudur.

Ülkemizde madencilik sektörünün doğa üzerinde olumsuz etkileri oldukça fazladır. Hemen hemen her köyde bir taş ocağı bulunmaktadır. Bir kamyon ve bir kepçe alan herkesin madencilik yapabildiği ülkemizde maden şirketleri, kendi sektörlerindeki sorunları çözmek yerine algı yönetimine odaklanmaktadır.

Madencilik sektörünün % 54'ünde çalışan sayısı 2-9 arasındadır. İşletmelerin küçük olması ve çevre uyum teminatlarının düşük olması nedeniyle madencilik faaliyetlerinin sonra ermesinden sonra çoğu firma teminatlarını yakarak sahaları terk etmektedir. Bu nedenle çoğu maden sahası rehabilite edilememektedir. Özellikle taş, mıcır ve mermer gibi faaliyetlerin yapıldığı ocakların rehabilitasyonu da oldukça zordur. Kaldı ki maden alanlarına fidan dikmek

oralarn ormana dönüştürüldüğü anlamına da gelmemektedir.

Ormanlardan verilen maden izinleri 2022 yılı sonuna kadar 171 bin ha'a ulaşmıştır. Bunun 112 bin ha'ı 2012 yılı ve sonrasında verilmiştir. Ormanlardan verilen izinler sadece madencilik izni değildir. Diğer izinlerle birlikte 811 bin ha orman alanı başka kullanımlara tahsis edilmiştir. Bunun yaklaşık yarısı da 2012 ve sonrasında. Söz konusu bu alanlar kayıtlara orman alanı olarak geçmiştir. Orman alanları her türlü iznin verilebileceği adeta bir arka bahçeye dönüşmüştür. Bu husus üzerinde çok ciddi şekilde düşünülmesi gereken bir konudur.

Ülkemizin maden olduğu kadar ormana da ihtiyacı bulunmaktadır. Üstelik iklim değişikliğiyle mücadele için hem ormanların tuttuğu karbona hem de uyum için ormanların ürettikleri ekosistem hizmetlerinin önemi giderek artmaktadır. Ancak madencilik ve diğer izinlerin neden olduğu ormansızlaşma sonucunda yıllık ortalama 8 milyon ton CO₂ eşdeğeri bir emisyon oluşmaktadır.

Özetle ülkemizdeki kimse madencilığe karşı değildir. Karşı olunan katmadeğeri düşük madencilik faaliyetleri nedeniyle ülkemizin doğasının yok edilmesidir. Eski maden alanlarının rehabilite edildiği söylemlerine

rağmen, birçok maden alanının ağaçlandırılmadan terk edildiği hepimizce malumdur.

Biz Türkiye Ormancılar Derneği olarak kimseyi cahillikle suçlamadan, bilmemenin değil öğrenmemenin eksiklik olduğunu düşünerek düzensiz ve vahşi maden işletmeciliğinin ormanlara verdiği zararları ortaya koymaya çalışıyoruz. Bu noktada Sn. Celal Şengör de dahil isteyen herkesi ormansızlaşan maden alanlarında incelemeye yapmaya davet ediyoruz.

20.12.2023

**Türkiye Ormancılar Derneği
Yönetim Kurulu**

PROF. DR. İLBER ORTAYLI'NIN 17 ARALIK 2023 TARİHİNDE HÜRRİYET GAZETESİ'NDE YAYIMLANAN YAZISI HAKKINDA BASIN AÇIKLAMASI

Ülkemizin önde gelen tarihçilerinden olan Prof. Dr. İlber Ortaylı 17 Aralık 2023 tarihli Hürriyet Gazetesi'nde 'İstanbul'da Depremler' başlıklı bir yazı kaleme almış ve söz konusu yazının 'Ormanlarımız' alt başlıklı kısmında özelden derneğimize genelde ise bütün orman mühendislerine bazı eleştiriler getirmiştir. Sayın Ortaylı'nın eleştirilerini birkaç başlıkta toplamak gerekirse;

Ormancılar Birliğinin (Türkiye Ormancılar Derneği demek istiyor) Celal Şengör'e karşı vermiş olduğu yanıtı hayret verici bulunmuş, zeytinlik ve orman alanla-

rında yapılan madencilik çalışmalarını eleştirmiştir.

Yine Kozak Yaylası dahil pek çok yerde granit çıkarmak için taş ocakları açıldığını ve orada pinus-fıstık ağacı (*Pinus pinea-fıstıkçamı* demek istiyor) ormanların tahrip olduğunu ifade etmiştir. Bütün bunların tahribine izin verenlerin siyasilerle birlikte orman mühendisi bürokratlar olduğunu belirtmiştir.

Eğer orman mühendislerinin bütün bu usulsüzlüklere karşı ciddi bir şekilde mücadele verdiğini, tepki gösterdiğini, rapor yayınladığını söyleyen varsa beri gelsin. Ben şahsen özür di-

lemekten çekinmem demiştir.

Modern cemiyetlerde öncü olan meslek örgütlerinin işi yürütmesinin, insanları bilgilendirmelerinin esas olduğunu belirtmiştir.

Öncelikle, 1924 yılında kurulmuş ve neredeyse 100 yaşına ulaşmış köklü bir sivil toplum kuruluşu olan Türkiye Ormancılar Derneği olarak, Sayın Ortaylı'nın madenler ve doğa konusunda Prof. Dr. Celal Şengör'le aynı bakış açısına sahip olmasından mutluluk duyduğumuzu belirtmek isteriz. Sayın Şengör'ün açıklamalarına yönelik basın açıklamamızda madenler ve ormanlar arasındaki

ilişkinin özellikle son yıllarda ne kadar bozulduğunu, ormanların madencilik faaliyetlerinden ne derece büyük zararlar gördüğünü ayrıntılı olarak açıklamış olduğumuzdan burada tekrara gerek olmadığı kanaatindeyiz. Bu açıklamamızın hayret verici bir yanı olmadığını düşünüyorumuz.

Diğer yandan, Sayın Ortaylı'nın ormanların tahribine izin verenler arasında orman mühendisi bürokratların da olduğuna işaret etmesi ne yazık ki doğrudur. Hükümet ve siyasilere yoğun baskıları altında mecburen atılan imzalar da olsa orman mühendisliği eğitimi alanların bu konularda çok daha hassas ve korumacı davranması gerektiğini her fırsatta dile getirdiğimizin bilinmesini isteriz.

Buna karşılık, Sayın Ortaylı'nın "Eğer orman mühendislerinin bütün bu usulsüzlüklere karşı ciddi bir şekilde mücadele verdiğini, tepki gösterdiğini, rapor yayınladığını söyleyen varsa beri gelsin." sözleriyle hem derneğimize hem de üyelerimize büyük bir haksızlık yaptığını söylemek zorundayız. Sayın Ortaylı'nın yapılmadığını düşündüğü her şeyi derneğimiz ve derneğimizin orman mühendisi üyeleri yıllardır yapmaktadır ve yapmaya da devam edecektir. Keşke Sayın Ortaylı önyargılı yaklaşımını yazıya dönüştürmeden önce derneğimize bir telefon açsa ya da hiç değilse derneğimizin internet sayfasını göz ucuyla da olsa inceleyseydi.

Şu andan itibaren Sayın Ortaylı bilgi almak isterse tüm iletişim

kapılarımız kendisine sonuna kadar açıktır. Hiç değilse derneğimizin resmi internet sitesi olan <https://www.ormancilarderneği.org/?culture=tr-TR> adresine bağlanıp 'Görüş ve Yayınlar' bağlantısını tıklarsa derneğimizin ormanların karşı karşıya olduğu sorunlara karşı nasıl mücadele ettiğini, ne tür tepkiler gösterdiğini ve hangi raporları yayınladığını rahatlıkla görebileceğini de ayrıca belirtmek isteriz.

Sayın Ortaylı'nın daha önceki yıllarda yayınladığımız ormansızlaşmayla ilgili kitap, doküman, iki ayda bir çıkan Orman ve Av Dergimiz, yaptığımız basın açıklamaları ve basında yer alan haberler ile özellikle geçen yıl yayınladığımız "Türkiye Ormancılığı 2022: Türkiye'de Ormansızlaşma ve Orman Bozulması" (<https://www.ormancilarderneği.org/Documents/c30ecb50-46f6-4c6e-b3a1-bf9ece098466.pdf>), "Orman Denince Umursamadınız ki" (<https://www.ormancilarderneği.org/Documents/efa35add-3c02-46f5-8525-06056abc68f3.pdf>) ve bu yıl yayınladığımız "Orman Yangınları" (<https://www.ormancilarderneği.org/Documents/24c06f-cf-500e-4b5c-90a3-163f5e62b0d6.pdf>) kitaplarını incelemesinin derneğimizle ilgili fikirlerini bütününüyle değiştireceği kanaatindeyiz.

Türkiye Ormancılar Derneğinin orman sevdası ve ormanlarımızı koruma mücadelesi elbette yukarıdaki üç kitaba sığamaz. Daha kapsamlı bilgi sahibi olmak isteyenlere derneğimizi zi-

yaret etmelerini, telefonla ulaşmalarını ya da internet sayfamızı incelemelerini tavsiye ederiz. Ancak, madenciliğin ormanlara verdiği zararlarla ilişkisi açısından iki ay önce yaptığımız önemli bir çalışmadan da kısaca bahsetmek isteriz.

Derneğimiz, 24 Ekim 2023 tarihinde İstanbul, Sanyer Yaşar Kemal Kültür Merkezi'nde Cumhuriyetimizin 100. Yılı Etkinliği olarak "Yangından da Beteri Var: Ormanların Ormancılık Dışı Kullanımlara Tahsisi" adlı bir panel düzenlemiş ve özellikle düzensiz ve vahşi madenciliğin ormanlara verdiği zararları eni konu masaya yatırmıştır.

Sayın İlber Ortaylı müsterih olmalıdır. Derneğimiz ve derneğimiz üyesi orman mühendisleri geçen 99 yılda olduğu gibi yıllarda da ormanlarımıza sahip çıkma kararlılık ve azminde olacaktır. Sayın Ortaylı'nın, bu açıklamayı okuduğunda köklü ve onurlu bir camiaya haksızlık yapmış olduğunu anlayacağını düşünüyoruz. Kendisinden ne derneğimiz ne de üyelerimiz adına bir özür beklentimiz yoktur. Ancak, kamuoyunda gerçeklerle uyumlu olmayan bir algı yaratmaya mani olmak üzere düzeltici bilgilere sonraki yazılarında yer vereceğini beklemenin hakkımız olduğunu düşünmekteyiz.

Saygılarımızla.

20.12.2023

**Türkiye Ormancılar Derneği
Yönetim Kurulu**

GREEN KIDS PROJESİ KAPSAMINDA ATÖLYE ÇALIŞMASI YAPILDI

“Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü Okul Eğitimi 2023-2024 Akreditasyonu Erasmus + Green Kids Projesi” kapsamında, Türkiye Ormancılar Derneği ve Ata Tohum Takas Derneği iş birliği ile bir atölye çalışması yapıldı.

Şehit Piyade Er Murat Eroğlu İlkokulu yönetiminin daveti üzerine, Derneğimizin kuruluş yıl dönümü olan 26 Aralık 2023 tarihinde yapılan atölye çalışmasını, Derneğimizi ve Ata Tohum Takas Derneğini temsilen Temimdar KIREKER gerçekleştirmiştir.

Atölye çalışmasında önce “Orman ve İnsan” konulu bir sunum yapılmış, daha sonra da okul idaresi, öğretmen ve öğrencilerin katılımı ile “Soğuk kompost yapımı ve yükseltilmiş yataкта tarım uygulamaları” konusu anlatılarak, okul bahçesinde uygulama yapılmıştır.

Bu çalışmalar sonunda okul idaresi tarafından üyemiz Temimdar KIREKER’e teşekkür belgesi verilmiştir.

Batı Akdeniz Şube Etkinlikleri

ÇOCUKLARIN YÜZLERİNİ GÜLDÜREBİLMEK İÇİN

TOD Batı Akdeniz Şubesi; 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremden etkilenen illerde, öğretmen ve öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik adımlar atmaya devam ediyor. Batı Akdeniz Şube Yönetimi tarafından toplanan yardımlar ile satın alınan bilgisayarlar, Adıyaman TOKİ İlkokulu-Ortaokulu ile Adıyaman Besni Şambayat Atatürk İlkokulu'na teslim edildi. Çalışmada, bu anlamlı görevi yerine getiren üyemiz Terzan GÜRBÜZ'e teşekkür ediyoruz.

ORMAN KÖYLERİNDE “ORMAN YANGINI FARKINDALIK EĞİTİMİ”

Rumi SABUNCU, Orman Yüksek Mühendisi, rumisabuncu@gmail.com
Emin GÜZENGE, Orman Yüksek Mühendisi

Türkiye Ormancılar Derneği ile Antalya Büyükşehir Belediyesi arasında ormanlık alanları korumak ve çoğaltmak amacıyla iş birliği protokolü 27.03.2023 tarihinde Antalya’da imzalanmıştı. Söz konusu protokol kapsamında Antalya Büyükşehir Belediyesi İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Daire Başkanlığı çevre, şehircilik ve itfaiye uzmanları, Türkiye Ormancılar Derneği Batı Akdeniz Şubesi orman planlama, yangın ekolojisi, bitki sosyoloji, orman yetiştirme ve ağaç ıslahı uzmanları bir araya gelerek ormanların korunmasına ilişkin neler yapılabileceği ve hedeflenen faaliyetler belirlenmişti.

Akdeniz Bölgesinde iklim değişikliği ve buna bağlı kuraklık koşullarında ormanların geleceğini tehdit eden en önemli problemin orman yangınları olması göz önüne alınarak beş yüzü aşkın orman köyünden doğuda, batıda ve merkezde örnek köyler seçerek “Orman Yangınları Farkındalık Eğitimi” yapmaya karar vermişlerdir. Örnek olarak seçilen orman köylerinde dağıtılmak üzere iki kurumun uzmanlarının birlikte hazırladığı “Orman İçi ve Bitişğinde Yaşayanlar İçin Orman Yangınlarıyla Mücadele Rehberi” adı altında broşürler ve orman yangını uyarı posterleri Büyükşehir Belediyesi imkanları ile bastırılmıştır. İlk çalışmaya, 2021 yılında Ma-

navgat mega orman yangınında örnek bir mücadele vererek mahallelerini yanmaktan kurtaran Ahmetler Mahallesi 23.07.2023 tarihinde ziyaret edilerek başlanmıştır.

Aslında Ahmetler Mahallesine bir şeyler anlatmaktan öte köy halkının yangınla mücadele öncesi nasıl örgütlendiğini, canları pahasına dört bir yanı ormanla çevrili köylerini bu felaketten nasıl kurtardıklarını öğrenmeye gitmiştik. Onlar da büyük bir heyecanla adete o günleri tekrar yaşarcasına anlattılar. Her şeyden önce köy halkı sosyal medya üzerinden bir ağ kurup köyleri ile ilgili her şeyi orada paylaşıyorlardı. Yangın köye doğru ilerlediğinde herkes haberdar edilmiş köyde yaşamayanların da gelmeleri sağlanmıştı. Herkes gücü yettiği ölçüde kimi ağaç kesim motoru, kimi baltası, kimi tahrasıyla yangının köye doğru ilerleme istikametinde var gücü ile geniş bir şerit açmaya başlamıştı.

Orman işletme yetkilileri de Ahmetler sakinlerinin mahallelerini terk etmeyeceğini fark edince onlara iş makineleri ile destek olmuşlar böylece çalışma hızlanmıştı. Toplantıda yaşlı teyzeler bile su ve yiyecek taşıyarak eşlerine, oğullarına nasıl destek olduklarını gururla anlatıyorlardı. Ahmetler toplantısına katılan

Manavgat Gençler Köyü Muhtarı Hasan Hüseyin ÇOŞAR ise; "her şeyin Büyükşehir Yasası'nın 12 Kasım 2012'de değiştirilerek, köylerin mahalleye dönüştürülerek etkisiz hale getirilmesi ile başladı ve adeta köy tüzel kişiliği kaldırıldı. Ben 40 yıldır muhtarlık yapıyorum bu kadar yönetim boşluğu görmedim. Eskiden mükellef sistemi vardı, bizim köylerde tespit ettiğimiz 20-50 yaş arası insanlar orman yangınında görevli olurdu. Her yıl yangın söndürmede çalışan bu insanlar dereyi, tepeyi, su alınacak yerleri bilir gelen görevlileri doğru yönlendirirdi, ben bu sisteme yeniden dönülmesini talep ediyorum. Son olarak şerit açan işçiler olmadan yangınlar sönmeyiz, teknoloji geldi yangınlar büyüdü" dedi.

Bir sonraki eğitime 26 Ekim 2023 tarihinde Batı Antalya’da yine bir orman içi mahalle olan Finike ilçesi, Gökbük mahallesi ile devam edildi. Bu mahalle de de sakinler arasında güçlü bir iletişim ve örgütlenme olduğu gözlemlendi. Mahalle muhtarı İskender ALTINOK mahallesindeki her haneye yangın söndürme tüpü temin edilmesine yardımcı olmuştu. Burada yapılan toplantıda da en önemli sorun olarak ormanla içe olan mahallelerin etrafında bir yangın koruma zonu olmamasıydı. Mahallelerin güney batısında yer alan,

ormanla mahalleyi ayıran yolun üzerindeki köprünün yıkılmış ama yenisinin yapılmamış olması da yangın sezonunda ulaşımın sağlanamaması anlamına geleceğinden ciddi bir problem olarak görülmekte idi. Yol orman yolu olduğundan ve belediyenin çalışma alanı dışında kaldığından sorunun usulüne uygun bir şekilde mahalle muhtarlığınca, orman işletme müdürlüğüne iletilmesini gerektiriyor, çünkü yangın sezonunda orman yollarının açık bulundurulması mevzuat gereği onların asli görevidir. Birlikte orman yangınlarına daha dirençli yerleşimler oluşturulmasında iş birliği yap-

mak üzere fikir birliğine varılan Gökbük mahallesi sakinleri alınan eğitimden memnuniyetlerini ifade ediyorlar.

2023 yılı son farkındalık eğitimi Antalya'nın sık sık orman yangınlarına maruz kalan Manavgat İlçesinin, Taşağıl İşletme Müdürlüğü'ne bağlı Çaltepe, Değirmenözü ve Kırkkavak mahalleleri sakinlerine verildi. Kırkkavak mahallesinde 22 Aralık 2023 tarihinde toplanan üç mahalle muhtarı, azaları ve halkın katılımı ile toplantı yapıldı. Şubemiz yangın uzmanları Orman Yüksek Mühendisleri Gürel ŞİRİN ve Bedri ALTUK kısaca derneği-

mizi tanıttıktan ve görev alanlarını sıraladıktan sonra orman yangınları öncesi, sırasında ve sonrasında mahalle sakinlerinin neler yapabilecekleri ve alınabilecek önlemler konusunda; Halil SARIBAŞAK ise orman yangınlarında hava ve yer araçlarının etkin kullanımı konusunda bilgiler verdi.

ABB İtfaiye Dairesi Başkanlığında görevli Kutluay Galip KAYA bina yangınlarına müdahale hakkında; Kırkkavak Mahalle Muhtarı Durali DUT ise mahal- lenin özellikle yaz aylarında su kaynakları konusundaki sıkıntıları hakkında bilgiler verdi.

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK YÖRÜK FESTİVALİNE KATILDIK

Cumhuriyet'imizin 100. Yılı'nda Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin 3-5 Kasım tarihleri arasında düzenlediği, Dünyanın farklı bölgelerindeki Türk topluluklarını ve Türk devletlerini bir araya getiren 2. Uluslararası Antalya Yörük Türkmen Festivali'ne, Derneğimizin tanıtımı amacıyla çadır kurarak; Türkiye Ormancılar Derneği Batı Akdeniz Şubesi olarak katılım sağladık.

Konserler, halk oyunları, sergi ve eğitim etkinlikleri gibi çeşitli aktivitelerin yer aldığı, Yörük kültürünün tüm yönleriyle tanıtıldığı ve yaşatıldığı festivale, üyelerimizi ve aileleri katılım sağlamışlardır. Ayrıca standımızda çocuklara küçük hediyeler verildi. Büyüklere ise defne ve fıstıkçamı fidanı dağıtımı gerçekleştirdik.

Festivalde emeği geçenlere teşekkür ederiz.

Giresun Temsilciliği Etkinlikleri

CUMHURİYETİMİZİN 100. YILINDA ANAOKULU ÖĞRENCİLERİNE FİDAN DİKİMİ YAPTIRILDI

Türkiye Ormancılar Derneği Giresun Temsilciliğince, “Cumhuriyetimizin 100. Kuruluş Yılı Kutlamaları” kapsamında anaokulu öğrencilerine fidan dikimi yaptırıldı. Etkinliğin başında ve sonunda TOD Giresun Temsilcisi Enver YAŞAR tarafından miniklere; orman ve doğa sevgisi, ormanların insanlara sunduğu faydalar, onların anlayacağı yalın bir dille anlatıldı. Ordu ili Orman Fidanlık Müdürlüğü’nün katkıları ile hazırlanan fidan çukurlarına, fidanlıktan temin edilen 3 yaşında ladin fidanları uygulamalı olarak anaokulu öğrencilerine diktirildi.

KUVAYİ MİLLİYE KADINLARI

Türkiye Ormancılar Derneği (TOD) 99. kuruluş yıldönümü kutlaması için Giresun Temsilciliğimiz bu yıl sanatsal bir faaliyeti tercih edip, Ordu ilinde Oksijen Tiyatro'nun hazırladığı "Kuvayi Milliye Kadınları" oyunu ile üyelerine sanat şöleni yaşattı. Oksijen Tiyatro'nun Cumhuriyet'in 100. yılı için hazırladığı "Kuvayi Milliye Kadınları" oyunu, 26.12.2023 tarihinde TOD 99. kuruluş yıldönümü kutlaması etkinlikleri çerçevesinde sergilendi.

Oyun öncesi TOD Giresun Temsilcisi Orman Yüksek Mühendisi Enver YAŞAR konuşmasını

yaparak Derneğin faaliyetleri hakkında bilgi verdi. Daha sonra TOD Onur Kurulu Üyesi Orman Yüksek Mühendisi Vural AKTAŞ izleyicilere Kurtuluş Savaşı dönemindeki kadın kahramanları anlattı. Mustafa Kemal ATATÜRK konulu görsel izletinin peşinden Oksijen Tiyatrosu'nun sahneye koyduğu "Kuvayi Milliye Kadınları" oyunu üyelerimiz ve davetlilerimiz tarafından izlendi. Kurtuluş savaşında cephe gerisinde çalışan cefakâr sekiz kadının hikayesi sahnede seyirciyle buluştu. Müthiş bir ruhla oyunu sergileyen oyuncudan, aynı ruhla seyreden seyirciye

çok yoğun duygu alışverişi yaşandı. Oyun esnasında gözyaşlarına boğulan seyirci, oyun sonunda coşkuyla 100. Yıl Marşını birlikte okuyarak ayakta alkışladı, takdirlerini iletiler.

TOD 99. kuruluş yıldönümü kutlama programında, sanata yaptıkları hizmetlerinden dolayı Gülçin ÜSTÜNTAŞ'a ve Nurgül ÇOLUK'a ödül takdim edildi. Plaketleri TOD adına Orman Mühendisi Erhan ÖZTÜRK ve Orman Yüksek Mühendisi Ahmet EMECAN verdiler.

Gülçin ÜSTÜNTAŞ'ın ödülünü Oksijen Tiyatro adına Melda Özaldı.

Mersin İl Temsilciliği Etkinliği

10 KASIM ATATÜRK'Ü ANMA

Mersin temsilciliğimizde meslektaşımız araştırmacı yazar Fethi KARADUMAN'ın sunumuyla '100.yılında Cumhuriyet ve Atatürk' konulu söyleşi düzenlenmiştir. Söyleşinin ilk 1 saatinde bir sunum yapılmıştır. Söyleşinin bitiminden sonra yaklaşık yarım saat karşılıklı soru cevap şeklinde etkinlik sürmüştür. Üyelerimiz, Fethi KARADUMAN'a teşekkür ederek memnuniyetlerini ifade etmişlerdir.

PROF. DR. FAİK YALTIRIK HOCAMLA MUTLU BİR ANIM¹

Atilla KURMUŞ, Orman Yüksek Mühendisi

Orman ve Av Dergisinin 2023 Eylül-Ekim sayısında değerli hocam Prof. Dr. Faik Yaltırık hakkında kızı Sayın Rengigül Ural hanımefendi ile yapılan söyleşiyi çeşitli duygu gelgitleri içinde okudum. Böyle bir söyleşiyi yapan Doç. Dr. Murat Alan ile Orman Yük. Müh. Hayriye Ertuğrul ve söyleşiyi yayınlarken bizlere ulaştıran Derneğimize teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunuyorum.

Söyleşiyi okuduktan sonra değerli hocam Prof. Dr. Faik Yaltırık ile ikimizin yaşantısında önemli bir yer tuttuğuna inandığım bir anımı epey tereddüt ettikten sonra yazmaya karar verdim. Gerçi 1994 yılından beri pek çok defa silvikültürel konularda Orman ve Av Dergisinde makalelerim yayınlandı fakat teknik konular dışında yazabilir miyim, duygu ve düşüncelerimi Hocama layık bir şekilde aktarabilir miyim endişesi beni birkaç gün meşgul etti.

Yıl 1976, lisenin tekrarı gibi olan ve ilgimi çekmeyen birinci sınıfta İstanbul'a gelmenin şaşkınlığı ile de olsa gerek bir dönem kaybetmişim. Şubat döneminde sınavlardan geçerek ikinci sınıfın ikinci döneminde derslere başladım. Artık mesleki derslere başlayacağım için merak ve heyecan içindeydim. An-

giospermae (Kapalı Tohumlular) dersimize Doç. Dr. Faik Yaltırık geliyordu.

Henüz kendisinin yazdığı ders kitabı olmadığından derslerinde not tutturuyordu. Bu nedenle kırmızı kaplı ciltli bir defter olarak not tutmaya başladım. Daha sonra kaybettiğim bu defterim için hala üzülürüm. İlk derslerde salicaceae familyasının geniş olarak işlendiğini hatırlıyorum. Bana ilginç geldiği için *Populus uzbekistanica subsp. uzbekistanica cv. afganica* (Asya piramidal kavağı) ismi hala zihnimdedir. Hocamız ilerleyen derslerde tahtaya bazı ağaç türlerinin Latince isimlerinin yanına (*Yaltırık*) yazmaya başlınca o alçakgönüllü görünümü altında büyük bir bilgi birikimi, azim, yaratıcılık ve çalışkanlığın yattığını yavaş yavaş kavramaya başlamışım. Hocam olduğu için kendimi şanslı hissediyordum. Amfide en ön sırada oturarak dersleri büyük bir dikkatle dinliyor, yeni bilgiler öğrendikçe mutlu oluyordum.

Hocamın etkisi ile olsa gerek, ağaç türleri yönüyle oldukça zengin olan İstanbul'da gittiğim her yerde gördüğüm ağaç ve çalıların bilimsel isimlerini içimden tekrar ediyor, bilgilerimin kalıcı olmasını sağlıyordum. Orman Botaniği sevdiğim bir dersti. Ni-

tekim Eğirdir Orman İşletmesi, Aksu-Avşar Şefi olarak görev yaparken; yanımda staj yapan bir meslektaşımıza, Hocamızın yazdığı Bazı Yapraklı Ağaç ve Çalıların Kışın Tanınması kitabı ile Dendroloji Ders Kitabının I ve II ciltlerini Fakülteden aldırış ve okumuştum.

Dönem sonuna geldiğimizde (Haziran 1976) Angiospermae dersi sınavının sözlü olarak yapılacağını öğrendim. Bu durum sınavı daha heyecanlı hale getiriyordu. Sınav salonunda hocamız Doç. Dr. Faik Yaltırık masanın orta kısmında oturuyor, karşısında oturan 3-4 öğrenci sıraları geldikçe kendilerine sorulan soruları yanıtlıyordu. Ancak, bu hakkı elde edebilmek için salonun diğer tarafında duvar kenarlarına dizilmiş masaların üzerine konulmuş ağaç dallarına bakarak 10 türün teşhisini yapmanız ve Latince isimlerini bir kâğıda yazmanız gerekiyordu.

Ben tür teşhislerini yaparak ilerledim. Masanın sonuna doğru beni tereddüte düşüren bir örnek oldu. Daldan bir yaprak kopartarak kokladım. Defne! Fakat yaprak şekli ve büyüklüklerini bizim oralardaki defne yapraklarına pek benzetememişim. Diğer dokuz türün teşhisini yapmışım. Durakladığımı gö-

¹ Derginin Eylül-Ekim 2023 sayısında yayınlanan "Kızımın Gözünden Prof. Dr. Faik Yaltırık" adlı söyleşi üzerine bir yazı

ren Hocam yanıma gelerek; “Ne oldu Muğla’lı?” dedi. Kendisine tereddüt ettiğim örneğin defne (*Laurus nobilis L.*) olduğunu fakat yaprak şekillerinin bana biraz farklı geldiğini söyledim. “Kendi memleketinizin ağaçlarını tanıyamazsınız zaten, otur bakalım” dedi (ekolojik şartların yaprak şekli ve büyüklüklerini etkilediğini sonradan öğrenecektim).

Masaya oturdum. “Lauraceae Familyasını anlat bakalım” diyerek sorumu sordu. Ben yanıt vermeye hazırlanırken Hocamızın sınav salonunda olmadığını farkına vardım. Sınavı o zamanki unvanı ile Doç. Dr. Gökhan Eliçin devam ettirmeye başlamıştı. Yanıtımı ona anlattım. İkinci soru olarak “Anacardiaceae Familyasını anlat” diyen Gökhan Eliçin Hoca sorunun zor

olduğuna kanaat getirmiş olmalı ki sonradan “Yalnızca türlerini say” dedi. Sıram geldiğinde türleri saydıktan sonra “Hocam bir de sakız var ama şu an Latince-sini hatırlayamadım” dedim. *Pistacia lentiscus L.* o zamandan beri kendisini unutturmaz!

Peki ama sınav sırasında birden ortadan kaybolan ve o gün bir daha sınav salonuna dönmeyen Faik Yaltırık Hocamız nereye gitmişti? Benim gibi başkaları da merak etmiş ki Gökhan Eliçin Hoca merakımızı giderdi. Doç. Dr. Faik Yaltırık profesör olmuştu. Evet, bana “Lauraceae Familyasını anlat” dedikten sonra profesörlüğünün onaylandığı haberi kendisine ulaşmış; o da bu güzel haberin mutluluğunu birlikte yaşamak ve paylaşmak için evine, eşinin yanına gitmişti. O gün, benim için ve sanı-

rım Faik Yaltırık Hocam için de yaşantılarımızın en önemli ve mutlu günlerinden biri olmuştur. Hocam emeklerinin, çalışmalarının sonunda profesör unvanını kazanmış; ben de hayata atılmak için aşmam gereken bir sınavdan “iyi” derece alarak geçmişim.

Aradan geçen 48 yıl sonra bu anımı yazmama neden olan kalbimin bir köşesinde saklı duran Prof. Dr. Faik Yaltırık Hocama karşı duyduğum sevgi ve saygının varlığı oldu. Haziran 1976’da geçen ve her ikimizin yaşantısında önemli saydığım bir günü ayrı ayrı nedenlerle mutlulukla paylaşmış olduk. Bu anımızdan esinlenerek küçük kızımın adını “Defne” koydum.

Hocamın aziz hatırası önünde sevgi, saygı ve şükran duygularıyla eğiliyorum.

KIZININ GÖZÜNDEN PROF. DR. FAİK YALTIRIK

Söyleşi: Doç. Dr. **Murat Alan** ve Orman Yüksek Mühendisi **Hayriye Ertuğrul**

Prof. Dr. Faik YALTIRIK Kısa Özgeçmiş¹

Prof. Dr. Faik Yaltırık 1930 yılında Ereğli (Zonguldak)’de doğmuştur. İlk ve orta öğrenimini İstanbul, Beşiktaş’ta yapmış ve 1947 yılında Kabataş Erkek Lisesinden mezun olmuştur. Aynı yıl İ.Ü. Orman Fakültesine girmiş ve 1952 yılında fakülteyi birincilikle bitirmiştir. Askerlik görevinden

üzerinde 40 yılı aşkın bir süre araştırmalarda bulunmuş, ülkemizde yetiştiği bilinmeyen çok sayıda ağaç türü ve varyetelerini ortaya çıkarmış ve bunlara yeni isimler vermiştir. Daima yabancı botanikçiler ile yazışarak fikir alışverişinde bulunmuştur. 1948-1988 yılları arasında, Edinburgh Üniversitesinden Dr. P.H. Davis’in editörlüğünü yaptığı ve

Bunlardan bazıları şunlardır: *Pistacia eurycarpa* Yaltırık (Siirt Menengici), *Rhamnus kayacikii* Davis et Yaltırık (emekli Prof. Dr. H. Kayacık’ın adına verilmiştir), *Acer monspessulanum L.* subsp. *oksalianum* Yaltırık (Merhum Ord. Prof. E. M. Oksal adına verilmiştir), *Alnus glutinosa (L.) Gaertner* subsp. *antiraurica* Yaltırık, *Salix purpurea L.* subsp. *leucodermis* Yaltırık, *Fraxinus*

DUBAİ İKLİM KONFERANSI (COP28): KÜÇÜK BİR İLERLEME

S. Serdar YEGÜL, Orman Mühendisi, s.serdaryegul@gmail.com

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferansı 28. Oturumu (COP28) 30 Kasım - 12 Aralık 2023 tarihleri arasında Birleşik Arap Emirlikleri'nin Dubai kentinde gerçekleştirildi. Bu yazıda, iki haftalık zorlu müzakerelerin ardından Konferans'ta alınan kararlara ve kararlar alınırken karşılaşılan zorluklara değinilecektir.

COP28'de alınan kararlara geçmeden önce, taraflar konferanslarının işlevleri ve müzakere ortamları hakkında bilgi sunmak isterim.

TARAFLAR KONFERANSLARI- Birleşmiş Milletler (BM) kapsamında yürürlüğe giren çevre ile ilgili çok taraflı sözleşmeler, öncelikle kendi yönetim kurullarını, diğer bir deyişle Taraflar Konferansını (Conference of the Parties / COP) kurarlar. Taraflar Konferanslarının ana işlevi, ilgili sözleşme uygulamalarını sürekli gözden geçirmek, değerlendirmek ve uygulamaları destekleyecek kararlar almaktır. Diğer bazı işlevleri ise, i. usul kurallarını ve mali kuralları belirlemek, ii. sekreteryanın işlevleriyle ilgili mali kuralları belirlemek, iii. yardımcı organ kurmak ve iv. taraflardan ve alt organlardan raporlar almak ve incelemek şeklinde sıralanabilir (URL 1).

Fotoğraf 1: COP28 Genel Kurulundan bir görüntü

1992 yılında kabul edilen ve 1994 yılında yürürlüğe giren BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin (UNFCCC) 197 (ülke) tarafı bulunmakta olup COP'lar her yıl yapılmaktadır. UNFCCC'nin etkinliğini artırmak amacıyla taraf ülkeler, 1997 yılında Kyoto Protokolü'nü kabul ettiler (Protokol 2005 yılında yürürlüğe girdi). Bu protokol, sanayileşmiş ülkeler ve piyasa ekonomisine geçiş sürecinde olan ülkelerin, altı sera gazı seti için sayısal salım azaltım hedeflerine ulaşmaları için düzenlenmiştir. 2015 yılında ise taraf ülkeler Paris Anlaşması'nı kabul ederek, ulusal katkı beyanlarını (İng. "Nationally Determined Contributions" / NDCs) sunmayı ve her

beş yılda bir Küresel Durum Değerlendirmesi belgesi aracılığı ile azaltım, uyum ve uygulama araçlarına ilişkin toplam ilerlemeyi gözden geçirmeyi taahhüt ettiler.

Şimdi biraz da taraflar konferansı müzakerelerinin nasıl işlediğine bakalım.

MÜZAKERE ORTAMLARI- İlk bakışta, taraflar konferansı müzakerelerinde işleyişin oldukça yavaş sürdüğü söylenebilir. Bu yavaşlığın nedeni, prosedür/usul kararları gereği olarak, tüm kararların fikir birliği ile alınmasındandır. Diğer bir deyişle, müzakere edilen metindeki her bir kelime, her bir virgül ve her bir nokta için bütün taraf

ülkelerin “tamam” demesi ya da “tamam” anlamında sessiz kalması gerekmektedir. Bu nedenle müzakereler her zaman bir tür bekleme oyununa dönüşmektedir. İklim değişikliği özelinde müzakereler, doğal kaynaklar üzerinde gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkelerin menfaatlerinin çatıştığı bir arenaya benzetilebilir. Ya da müzakerelerin topraklarında fosil yakıt bulunan ülkelerle fosil yakıt bulunmayan ülkeler arasında gerçekleşen bir söz düellosu olarak değerlendirilebilir.

Şimdi ise, öne çıkan COP28 kararlarını sıralayalım.

COP28'DE NE KARARLAR ALINDI? - İki hafta süren zorlu müzakereler sonucunda, diğerlerinin yanı sıra aşağıdaki kararlar alınmıştır:

1- 2030 yılına kadar küresel olarak yenilenebilir enerji kapasitesinin üç katına çıkarılması ve küresel ortalama yıllık enerji verimliliği iyileştirme oranının iki katına çıkarılması;

2- Kömürlü termik santrallerin azaltılmasına yönelik çabaların hızlandırılması;

3- Yüzyılın çok öncesinde veya ortalarında sıfır ve düşük karbonlu yakıtların kullanıldığı net sıfır salımlı enerji sistemlerine yönelik küresel çabaların hızlandırılması;

4- Adil, düzenli ve hakkaniyetli bir şekilde enerji sistemlerinde fosil yakıtlardan geçiş yapılması, 2050 yılına kadar bilime uygun olarak net sıfıra ulaşmak için adımların hızlandırılması;

5- Diğerlerinin yanı sıra, yenilenebilir enerji kaynakları, nükleer enerji, özellikle azaltılması zor sektörlerde karbon yakalama ve depolama gibi azaltım ve uzaklaştırma teknolojileri ve düşük karbonlu hidrojen üretimi de dâhil olmak üzere sıfır ve düşük salım teknolojilerinin hızlandırılması;

6- 2030 yılına kadar başta metan salımları olmak üzere, küresel düzeyde karbondioksit dışı salımların önemli ölçüde azaltılması;

7- Altyapının geliştirilmesi ile sıfır ve düşük salımlı araçların hızla devreye alınması dâhil olmak üzere, karayolu taşımacılığında kaynaklanan salımların azaltılmasının çeşitli yollarla hızlandırılması;

8- Enerji yoksulluğuna veya adil geçişlere çözüm getirmeyen verimsiz fosil yakıt sübvansiyonlarının mümkün olan en kısa sürede aşamalı olarak kaldırılması.

Konferans'ta alınan diğer bazı kararlar ise şunlar olmuştur:

1- Hedefin uygulanmasına rehberlik etmeyi amaçlayan ve diğer hususların yanı sıra;

a. Paris Anlaşması'nda oluşturulan Küresel Uyum Amacı (GGA = Global Goal on Adaptation) çerçevesinin kabul edilmesi,

b. 2030'a kadar etki, hassasiyet ve risk değerlendirmesi,

c. 2027'ye kadar çoklu tehlike erken uyarı sistemleri,

d. 2027'ye kadar risk azaltma ve sistematik gözlem için iklim bilgi hizmetleri ile

e. 2030'a kadar ülke odaklı, cinsiyete duyarlı, katılımcı, ve şeffaf ulusal uyum planları.

2- Kayıp ve hasar konusunda BM Afet Riskini Azaltma Ofisi ve BM Proje Hizmetleri Ofisi konsorsiyumunun Santiago Ağı'na ev sahipliği yapması;

3- Yardımcı organların yıllık iki oturumundan önce en az iki hibrit diyalogun gerçekleştirilmesiyle adil geçiş yolları üzerine çalışma programının uygulanmasının başlatılması;

4- Paris Anlaşması'nın (finans akışlarının düşük sera gazına dirençli kalkınmayla uyumlu hale getirilmesine ilişkin) 2.1(c) Maddesi ve onun tamamlayıcısı olan Paris Anlaşması'nın (iklim finansmanına ilişkin) 9. Maddesi kapsamında görüş alışverişinde bulunmak ve anlayışı geliştirmek için diyalogun sürdürülmesi ve güçlendirilmesi;

5- Haziran 2024'teki yardımcı organlar toplantılarında dağlar ve iklim değişikliği konusunda bir uzman diyalogu ve iklim değişikliğinin çocuklar üzerindeki orantısız etkileri konusunda bir uzman diyalogu toplantısı yapılması (URL 2).

COP28 MÜZAKERELERİ -

2015'te kabul edilen Paris Anlaşması'nın içeriği hakkında bilgi vererek başlayayım. Paris Anlaşması yoluyla küresel ortalama sıcaklık artışının sanayi öncesi döneme göre 2°C'nin altında ve 1,5°C ile sınırlandırılmasına yönelik çalışmaların sürdürülmesi hedeflendi ve Anlaşma'da eski ve yeni prensipler yoluyla usul kuralları oluşturuldu. An-

laşma'nın tüm eylemleri, Sözleşme'nin (UNFCCC) eşitlik ve ortak ancak farklılaştırılmış sorumluluklar (İng. CBDR) ilkelere dayandı. Bu eylemler ulusal katkı beyanları (NDCs) ile güçlendirildi. Ülkelerin katkı beyanları yoluyla, küresel sıcaklık, net sıfır salım, uyum ve finans hedeflerine ulaşması hedeflendi. Paris Anlaşması uyarınca, her ulusal katkı beyanı on yıl sürecek ancak her beş yılda bir güncellenecekti. Anlaşma ayrıca, beş yıllık aralıklarla azaltım, uyum ve uygulama araçlarına ilişkin toplu ilerlemeyi ortaya koyacak bir *Küresel Durum Değerlendirmesi* (İng. GST) yapılmasını öngördü. Anlaşma, tüm tarafların ulusal raporlamasına yönelik bir Gelişmiş Şeffaflık Çerçevesi de oluşturdu. Anlaşma ayrıca, finansman, teknoloji, kayıp-hasar ve uyum konularında da daha fazla çalışma yapılmasını talep etti. Taraflar aynı zamanda, Anlaşma'nın operasyonel ayrıntılarını geliştirmek için Paris Anlaşması Çalışma Programını (İng. PAWP) da başlattılar.

Paris Anlaşması'nın genel çerçevesini bu şekilde çizdikten sonra, bir soru sorarak devam edelim: **Paris Anlaşması'nın değerlendirmesini yapmak ve geleceğini belirlemek için 18 ayda geliştirilen Küresel Durum Değerlendirmesinin (GST) sonuçları, COP28'de taraf ülkeler tarafından ne derece dikkate alındı?**

İlk Küresel Durum Değerlendirmesi (GST) kararı, COP28'de kabul edildi. Diğer bir deyişle,

18 ayda hazırlanan değerlendirilmedeki gerçekleri taraflar kabul ettiler. Böylece, GST yoluyla azaltım, uyum ve uygulama araçlarına ilişkin kolektif ilerlemenin bir fotoğrafı çekildi. Bu fotoğrafa bakarak ülkelerin 2025 yılında ulusal katkı beyanlarını (NDCs) belirlemeleri hedeflendi. COP28'e katılan tüm ülke temsilcileri GST fotoğrafını inceledikleri zaman gördüler ki, ulusal emisyonlar / salımlar ulusal katkı beyanlarının fersah fersah yukarısında seyretmektedir. Bu salımlarla küresel sıcaklık artışını bırakın 1,5°C'nin altında tutmayı, 2,0°C'nin altında tutmanın bile mümkün olamayacağını açıkça gördüler. Böylece salımlar, uyum ve finans konularında oldukça fazla boşluk olduğu ortaya çıktı.

Tüm bu açık seçik bulgular ortadayken, bazı gelişmiş ülke temsilcileri çıkıp "biz bu işi hafif düzeltmelerle halledebiliriz" anlamına gelen konuşmalar yapabildiler. Bazı ülke temsilcileri ise, ulusal katkı beyanlarında yeterli artış olmadan bu fotoğrafın olumluya dönmeyeceğini açıkça vurguladılar.

COP28 müzakerelerinde bazı ülkeler salımlara neden olan kaynaklar yerine sadece salımlara odaklandılar. Bu bakış açısı doğal olarak; i. karbon yakalama ve depolama, ii. karbon giderme teknolojileri ve iii. geçiş yakıtı olarak doğal gazın kabulünü ön plana çıkardı. Müzakerelerde ekonomileri petrole dayalı ülkeler, ekonomilerinin zarar göreceğinden endişe duyarken, gelişmiş ülkeler ortak

ama farklılaştırılmış sorumluluk (CBDR) ilkesini dile getirerek kendi amaçlarına dolaylı yoldan ulaşmaya çalıştılar. Avustralya, Kanada, ABD ve İngiltere gibi gelişmiş ülkeler, Türkçe'deki "bu ne perhiz..." deyiminin karşılığı olan davranışı sergileyerek; bir yandan fosil yakıt üretimlerini artırmayı planladıklarını söylerken diğer yandan da gelişmekte olan ülkelere sınırlı destek vererek ekonomilerini kökten değiştirmelerini talep ettiler.

Bununla birlikte tüm ülkeler, tarihi bir karar alarak fosil yakıtların "*zamanla azaltılması*" gerektiğini kabul etti (URL 2). Dikkat ederseniz "*fosil yakıtların ve kömürlü termik santrallerin aşamalı olarak terk edilmesi*" dediler, "*zamanla azaltılması*" dediler. Oysa ilk Küresel Durum Değerlendirmesi (GST) kararında, "*fosil yakıtların ve kömürlü termik santrallerin aşamalı olarak terk edilmesi*" öneriliyordu. Ama onlar daha yumuşak bir ifade olan "*zamanla azaltılması*" tercih ettiler. Çünkü "*aşamalı olarak terk edilmesi*" ifadesi, fosil yakıt üreticilerinin ve fosil yakıt lobilerinin ciddi karşı çıktıkları bir konuydu. Bu durum, başta AB olmak üzere gelişmiş ülkelerin de işine geliyordu ve onlar da bu tartışmada sessiz kalmayı tercih ettiler (URL 3).

Paris Anlaşması her ne kadar yalnızca gelişmiş ülkelerin salım azaltım hedeflerine sahip olmasını öngörüyorsa da, COP28'de tüm ülkelere salım azaltım hedeflerine doğru ilerlemeleri istendi. Bu cümleyi biraz daha açacak olursak; ülkelerin 2030 hedeflerini 2024 so-

nuna kadar güçlendirmeleri ve 2035'te ise sona erecek olan bir sonraki ulusal katkı beyanlarını 1,5°C ile uyumlu hale getirmele-ri talep edildi.

BİTİRİRKEN – İklim değişikliği, biyolojik çeşitlilik kaybı ve çölleşme ile mücadele konularında gerçekleştirilen çok taraflı çevresel sözleşme müzakerelerinde anlamlı ilerlemeler elde edebilmek için zaman zaman durum değerlendirme raporları hazırlanmaktadır. UNFCCC sürecinde de anlamlı ilerlemeler kaydetmek için COP28 öncesi 18 ayda Küresel Durum Değerlendirmesi (Global Stocktake/GST) hazırlatıldı ve bu değerlendirmede yazılı gerçekler doğrultusunda ülkelerden COP kararlarını şekillendirmeleri beklendi. Peki, beklenen oldu mu? Hemen cevap verelim; maalesef olmadı. Neden olmadı ya da olamadı? Çünkü gelişmiş ülkelerle gelişmekte olan ülkeler arasında dünya doğal kaynakları üzerin-

de çatışmalar yaşanıyor. İklim değişikliği özelinde konuşacak olursak, topraklarında fosil yakıt bulunan ülkelerle bulunmayan ülkeler arasında yaşanan benzer çatışmalar, GST'deki gerçeklerin COP28 kararlarına yansımaya engel olduğu söylenebilir.

COP28 kararlarında çok az ilerleme kaydedilmesinin, ilave daha pek çok oturumun yapılacağına işaret ettiği söylenebilir. İklim Sözleşmesi (UNFCCC) sürecinde bugüne kadar 28 oturum gerçekleştirildi, anlamlı ilerlemelere ulaşabilmek için belki bir 28 oturum daha gerçekleştirilebilir.

COP28'de kabul edilen kararlar, her ne kadar İklim Sözleşmesi (UNFCCC) ve Paris Anlaşması'nın ilke ve hedeflerine yaklaşmalar da, günümüz küresel dünyasında yıllar boyunca küçük ilerlemeler sağlayarak büyük ilerlemelere ulaşmaktan başka çıkar yol olmadığını da gösteriyor olabilir.

KAYNAKLAR:

URL 1- Multilateral Environmental Agreement Negotiators Handbook, 2007: https://unfccc.int/resource/docs/publications/negotiators_handbook.pdf

URL 2- International Institute for Sustainable Development tarafından yayımlanan COP28 için Earth Negotiation Bulletin'ler: <https://enb.iisd.org/united-arab-emirates-climate-change-conference-cop28-summary>,

URL 3- Prof. Dr. Sayın Murat Türkeş ile yapılan röportaj: <https://gazetebilim.com.tr/cop28-sona-erdi-turkiye-daha-iyisini-yapabilirdi-yapmalıdır-da/>

Fotoğraf 1: <https://enb.iisd.org/united-arab-emirates-climate-change-conference-cop28-12Dec2023>

Fotoğraf 2: <https://enb.iisd.org/united-arab-emirates-climate-change-conference-cop28-12Dec2023>

Fotoğraf 2: Salonlardaki tartışmalar kadar salon dışında da tartışmalar vardı.

KARTAL GÖLÜ TABİATI KORUMA ALANI¹

(Üniversiteden sınıf arkadaşım Metin Şenol'u rahmet ve saygıyla anıyorum.)

Mustafa ERSOY, Orman Yüksek Mühendisi, mustafaersoy1942@hotmail.com

Kartal Gölü Denizli ili, Beyağaç ilçesi hudutları içinde olup, Muğla ili, Köyceğiz ilçesi sınırında, Çiçekbaba Dağı'nın, Beyağaç ilçesine bakan yamacında yer almaktadır.

Kartal Gölünün Tabiatı Koruma Alanı olarak ayrılma öyküsü şöyledir.

1988 yılında Muğla Orman Bölge Müdür Muavinliği görevinden, Denizli Orman Bölge Müdürlüğüne aynı görevle, tayin oldum. Günün birinde Beyağaç ilçesinde bulunan Eskere Orman İşletmesine yapılan faaliyetleri yerinde görmek için gittiğimde; İşletme Müdürü Metin Şenol (şu an hayatta değil Allah rahmet eylesin, ruhu şad olsun) ile orman yolu inşaatı olan, Kartal Gölünün bulunduğu Çiçekli İşletme Şefliği'ne gittik. Yol yapılan yerdeki karaçam ormanını görünce asırlar önce gelmiş bakir, balta girmemiş, üç kapalılıkta, bazıları dikili kuru, bazıları neredeyse taşlaşmış, fosilleşmiş, yeni nesillerin bir daha göremeyeceği bir ormanı gördük. Ormanın bittiği yerde dağın eteğinde Kartal Gölü bulunuyordu. Metin Bey'e "yolu niçin yapıyorsunuz" dediğimde, "Bu ormanda enkaz kesimi yapacağız ve aynı zamanda Kartal Gölü'nün yolu olacak" dedi. Yol yapıldığı zaman orada kesim istihsal mutlaka yapılır, bugün olmazsa yarı. En garantili yol, yolu yapmamaktır.

Orada yolu yapmamaya, sadece binek arabaların Kartal Gölü'ne gidecek kadar patika bir yol yapılmasına, gölün etrafındaki anıt ağaçlarıyla dolu bakir ormanın koruma altına alınmasına karar verdik. Koruma altına alınacak saha, Kartal Gölü'nün alt tarafında yer almaktadır. Gölün etrafı ağaçsız, çünkü orman alanının üzerinde, çayırılık çimenlik taşlık bir sahadır (Fotoğraf 1-1997). Fotoğrafların hepsi helikopterle havadan çekilmiştir. Arabalarla gelen, yöre halkı gölün çevresinde, şenlik ve bayram yapmaktadır.

Sahada yapılan inceleme ve araştırmalardan sonra, Kartal Gölü Tabiatı Koruma Alanı raporu hazırlandı ve 12.11.1990 tarih ve 05.PA.1/1 sayılı olurla Orman

Genel Müdürlüğüne tasdik edildi. Koruma altına alınan ormanın tamamı tür olarak karaçamdır. Saha Beyağaç ilçesine 30 km ve Köyceğiz ilçesine 36 km uzaklıktadır. Tabiatı Koruma Alanı Eskere Orman İşletmesi, Çiçekli Orman İşletme Şefliği sınırları içinde olup genişliği 309 hektardır. Tabiatı Koruma Alanı 1500-1900 metre rakımlar arasında olup, Kartal Gölü koruma alanının üst tarafında yer almakta, buzul çağında oluşmuş bir çöküntü gölüdür. Gölün rakımı 1900 metre alan ise 2 hektar büyüklüktedir.

Anıt ağaçların yaşlarının tespiti için meşcerede daha önceden kesilmiş 85 cm kabuklu çaptaki kütükte yaklaşık 700 yaş halkası sayılmıştır. Anıt ağaçların yaş-

¹ Bu yazı için, Kartal Gölü Tabiatı Koruma Alanı dosyası ve yöre halkından edinilen bilgilerden yararlanılmıştır.

larının 850 ile 1300 arasında olduğu tahmin edilmektedir (Fotoğraf 2- 3-1997).

Tabiatı Koruma Alanında her yaşta karaçam ağaçlarına rastlamak mümkündür. Yerde yatan enkazlar, asırlar boyu ayakta kalmış, taşlaşmış, fosilleşmiş, fotoğrafta bile baktığın zaman görkemini kaybetmemiş dikili kurular, doğada eşine bir daha rastlanmayacak, gelecek nesillere geçmiş hakkında ışık tutacak, örnek alınacak antik bir ormanı temsil etmektedir (Fotoğraf 4-5-1997).

Örnek aldığımız beş ağaçla ilgili bilgileri şöylece özetleyebilirim:

	Kabuklu çap (cm)	Çevre (cm)	Yaş (yıl)
1 Numaralı Ağaç	135	425	1266
2 Numaralı Ağaç	130	410	1193
3 Numaralı Ağaç	114	360	1013
4 Numaralı Ağaç	125	396	1133
5 Numaralı Ağaç	134	414	1220

Tabiatı Koruma Alanı yöre halkı tarafından bilinmektedir. Yıllarca hayvancılık yapan yöre halkı buralardan hayvanlarını otlatma amacıyla faydalanmışlardır. Saha, günümüzde dikenli telle çevrilmiş durumdadır. Dikili kuru, devrilen enkaz halinde olan ağaçlara dokunulmamaktadır. Tüm orman doğal halinde bırakılmıştır. Yapılan tanıtıcı nitelikteki çalışmalarla gelen bilim adamlarının yoğunluğu sebebiyle, halkın bu alana olan sahiplenme duygusu ve titizliği artmıştır. Bu anlamda yurdumuzun ünlü ve değerli iki insanı, davetimiz üzerine TEMA Başkanı Hayrettin KARACA ve hükümetin Maliye Bakanı olan Adnan KAHVECİ sahayı ve Kartal Gölü'nü görmeye gelmişlerdir.

Tabiatı Koruma Alanı anıt ağaçların yanında, endemik tür olarak florada bir çok otsu bitkiyi de barındırmaktadır.

Çiçekbaba Dağı civarındaki halk, her yılın ağustos ayının son perşembe günü Kartal Gölü'nde buluşarak, bayram niteliğinde şenlikler düzenlemektedir. Bu özel günde halk birbiri ile kaynaşmaktadır.

Kartal Gölü isminin nereden geldiğini araştırdığımızda: kervanların yolunun Çiçekbaba Dağı'ndan geçtiği, geçmiş yıllarda kervanlar geçerken göl civarına altın kartal heykeli gömdükleri halk arasında yaygın şekilde konuşulmaktadır. Defineciler ve yöre halkı zaman zaman Kartal Gölü çevresinde kazı yapmaktadır. Bu da gölün dege-

rinin bir kat daha artmasına sebep olmuştur (Fotoğraf -6-1997).

İnsanların doğaya olan ilgisi ve orman sevgisi yaşantılarını çok fazla etkilemektedir. İşte Kartal Gölü Tabiatı Koruma Alanı gelecek nesillere doğa korumasında örnek bir çalışma olduğu için değer taşımaktadır. Gayemiz ormancılığımızda yanlış uygulamaları ve doğa tahribatını önlemektir. Huzur doğadadır. Dünyanın en zengin insanı sanıldığı gibi çok malı olanlar değil gezip çok anısı olanlardır. Fotoğraflarda görüldüğü gibi Kartal Gölü'nün ve ormanların yerinde görülmesi doğa severler için büyük bir şanstır. Son söz olarak, doğayı koruyalım ve tahribatını önleyelim.

İKİ KİTAP DEĞERLEMESİ YA DA “KÖRLER ÇARŞISINDA AYNA SATTIRDIN FELEK”

Nail ÖZER, Orman Mühendisi, ozernail@gmail.com

Sağlı sollu koltuk kavgasından sıkıldığım şu günlerde *Furkan Öztürk* isimli Harvard’lı genç fizik doktoru, doğal manyetizma ve kiral simetri üzerindeki ilişkiyi değerlendirerek yaşam bilimlerinin en zorlu sorularından birine cevap arayışında bir adım daha ilerlemiş oldu. Parazit siyasetçiler kendilerine has bayağı, kör/sağır çarşısında birbirlerini ağırlayadursunlar, bilim her zaman nefes almamızı sağlıyor. Görmek isteyen gözlere ışık olup, işitmek isteyen kulakların pasını alıyor.

Boş vaktiniz olduğunda Herkese Bilim Teknoloji dergisinde *Orhan Bursalı*’nın *Furkan Öztürk* ile yaptığı söyleşiyi mutlaka okumanızı önermekten başka çarem kalmadı. Geleceğin Nobel Ödülü’ne göz kırıyor gibi geldi genç bilim insanı! Bu can sıkıntısında “sağrlar çarşısında hariçten gazel okumak” da bana düşer dedim, oturdum klavyenin başına... Yolu açık olsun, ne diyeyim!

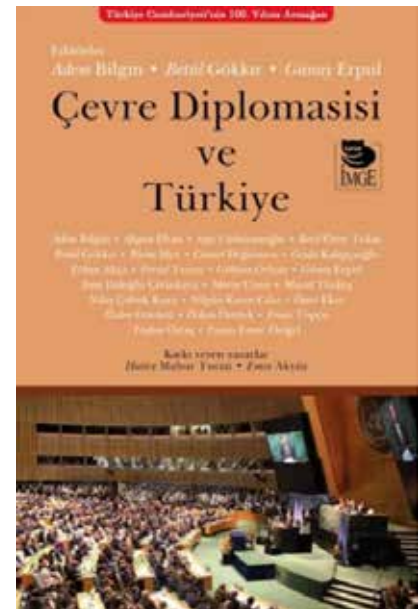
Öztürk’ün yolu açtı ama benim yolum, *pruva neta* değildi! Her zamanki gibi sabahın kör saatinde vapur iskelesine yöneldim. Vapura bindim ve işe gittim. Bir şeyleri ıskalamıştım. Genç fizik doktorunda kendimi bulmuştum. Söyleşide tezini iptal ettiğini ifade ediyordu. Ne tesadüf ki iki kere yüksek lisans eğitimimi yarıda kestim. Tekrardan başlamak için bana bir örnek oldu. Bu yazının yayınlandığı tarihlerde ben

de yeniden ALES, YÖKDİL sınavlarına giriyor olacağım. Üçüncü defa yüksek lisans eğitimime başlayacağım. Belki bu sefer silvikültürde, hasılatla ya da orman inşaatı ve transportunda... Dedim ya yol açık değil *“alesta!”* olmak zorundasın.

Bir hikâye var ki tüm bunlara sebep olan birbiriyle kopukmuş gibi gelen, kiral simetriyi kıran öyle 4,5 milyar yıl önce başlamıyor, yaklaşık 38 yıllık hayatımın 20 yıl öncesine dayanıyor. Biyolojik bir organizmaya göre kendi kısır döngüde 20 yıl öncesi de fena değil diyerek; olaylar düğümü şöyle sökün geliyor: Yine işe gitmek üzere her gün sokağımdan geçerken sırasıyla TUDEM kitabevi, İmge kitabevi ve Akmar Pasajındaki raflara şöyle bir göz atarken **“Çevre Diplomasisi ve Türkiye”** isimli kitap aklıma mış gibi çakıldı. O gün Akmar Pasajını es geçtim. Hemen İmge’ye girdim, kurcalamaya başladım... Yuh dedim! 25 yazarlı kitap mı olur?! Ki o anda tanıdık bir isim; Gökhan Orhan, kapağı çevirmemle yazar kariyerlerini anlatan sayfanın denk gelmesi beni çok heyecanlandırdı. 20 sene sonra öğretmenimi kanlı canlı olmasa da yazısından görebiliyordum. Dokunabiliyordum, sesini işitebiliyordum. Gözlüklerini geri itişini fark edebiliyordum... Biraz fiyatlı olmasına rağmen hiç düşünmeden kitabı aldım. Yayınevi de haklıydı. Ne de olsa kâğıt

fabrikalarını kapatmış bir ülkenin çocuklarıydık. İthal kâğıtla ve matbaa mürekkebiyle bu kadar oluyordu 500 sayfalık dev eserlerin fiyatı...

Gübre silolarının altından geçerken, tren yolundan gidip gelirken, TMO ahırlarından bozma dersliklerde eğitim görüyordum. Her genç okulu kırar ama ben iktisat derslerinden kaçarken kamu yönetimi derslerine korsan giriş yapıyordum. Gökhan Öğretmenim merak tohumları ekiyordu. Çocukluğumun ve ergenliğimin çevresel faktörleri ve genetik seleksiyonunun etkisi yadsınamaz ama kamu yönetimindeki derslere beni kabul edişi ve tartışmalara dâhil olmam merak tohumunun üzerine zenginleştirilmiş

BAGFAŞ gübresinin hormonlu etkisine sebep olmuştur.

Haytalıkla(!) iktisat bölümünü 6 yılda bitirdikten sonra yılın 330 günü rüzgârlı olan Bandırma, beni orman fakültesine savurdu. Tıpkı bir “kavak poleni” gibi... İyi ki de öyle oldu. O savrulma merak ve keşfetme güdümü hiçbir zaman törpülemedi. Hayat mücadelesi hoş bir tesadüf ile editörleri *Adem Bilgin*, *Betül Gökkr* ve *Günay Erpul* olan kitapla beni karşılaştırdı. Dahası Gökhan Hocam’a bir selam gönderme şansı verdi.

Sürekli işlenen iklim değişikliği, toprak, orman, su ve çevre konularının multidisipliner, interdisipliner ve transdisipliner ile hiperentelektüel bir ortamda çalışılması gerektiğini anlattı. Sadece salt orman, toprak, hava ve su değil. Ya da fakülte katlarındaki anabilim dalı hegemonyaları değil! Veyahut sivil toplum kuruluşları yönetimleri değil! Bir ekosistem hatta ötesinde biyosferin bir bütün olduğunu görebilme ve ilişkilendirebilmeyi ve uzlaşma ile ülkemizin nerede olduğunu anlattı. Ne kadar zarar gördüğümüzü, ülke olarak kamu kurumlarında, akademide birbirinden bağımsız ama nihai amaç için ortak çalışma ve üretme yoksunluğundan eksik olan insanları gösterdi.

Siyasetin bayağı, sığ ve yok edici nefret söylemine karşı bile olsa çalışmamız gerekiyor.¹ Bu yoğun gündemde **“Çevre Diplomasisi ve Türkiye”** gibi kitapların varlığını arttırmak, kurumlar arası ilişkileri güçlendirmek ve iş birliğini sağlamak gerekiyor. Anlatılmaya çalışılan bu! Ekonomi,

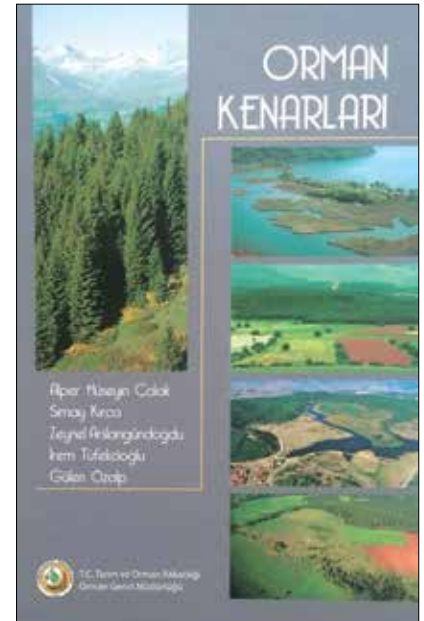
hukuk, politika, temel ve teknik bilimleri içeren ama ikili ilişkiler nezdinde eksikliğini hissettiğimiz disiplinler arası bağı tanımlayan değerli bir kitaptır.

Bilgiyle, teknikle, insanlıkla, doğayla barışık bir toplum yaratma ve üçüncü dünya ülkesi sıfatından arındırılmış büyümeyi nicelik değil, nitelik olarak algılayabilen ve devamından kalkınma refahı ile sürdürülebilir doğal kaynak yönetiminde insan doğa çatışmasını en asgari düzeyde tutan; zararları minimize etme amacı sağlamayı anlatan bir kitaptır. Ya da “Çevre Diplomasisi ve Türkiye” isimli eserden benim anladığım budur.

Her bir makalesi ayrı bir dönemlik ders olarak anlatılması gereken bu eser gibi daha fazla, nitelik bakımından topluma ve yöneticilere temas edici yayınların olması temennisiyle Prof. Dr. *Gökhan Orhan* öğretmenime çok teşekkür ediyorum. *Betül Gökkr* ile yazdığı makalesinde geçen **ortak malların trajedisini**² daha fazla yaşamadan kendi kabuğumuzun içindeki sırça köşkteki cam tavanı çatlatıp, rahat koltuğumuzdan kalkmamız gerekiyor. Bunun için disiplinler arası iş birliğine giderek halkın içine kanışmamız ve uygulamayı bir an önce eyleme geçirmemiz elzemdir, diyerek ikinci kitaba geçiyorum. Hayatın Kenarları, yok böyle değildi: **“Orman Kenarları”** orman fakültesinden öğretmenim Prof. Dr. *Alper H. Çolak*, yayının editörü... Tek nefeste olmasa bile 48 saat içinde kitabını okumama sebep olan olaylar dizisi de bir günlük süre içerisinde gerçekleşti. Kitabın beş yazarını

da yakından tanıyorum. Alper ve Gülen Hocalarım silvikültür ana bilim dalından, Zeynel Hocam ise orman entomolojisi ve koruma ana bilim dalında öğretim üyesi; bu üç değerli bilim insanından da ders aldım. *Simay Kırc* peyzaj mimarlığı çıkışlı, *İrem Tüfekçioğlu* ise orman mühendisliği... İÜ-Cerrahpaşa Orman Fakültesine yolunuz düşerse öğretmenlerim orada, Fırat Binası’nın müze olan katlarını şöyle bir gezin derim. Hatta imkanlarınız dahilinde 500 metre uzağında bulunan Atatürk Arboretumu’nu da ziyaret edin! Ben, müzelerinin olduğu, değerlerinin olduğu bir fakültede eğitim gördüm, tartışma bitmiştir! Azıcık da havamı attıktan sonra başıma gelen olayları anlatayım ve neden yazmam gerektiğini açıklayayım:

Aynı gün içerisinde sabah Moda Deniz Kulübünden Nişantaşı’na, oradan Beşiktaş Evlendirme Daïresinde nikâh şahitliğine, akşamına Beylikdüzü’nde bir avm içinde yapılan nişan törenine, bu

süreçte olgular, kişiler ve olaylar hepsi birbirinden bağımsız, bir-biri içinden geçerek olgunlaştı. Öyle iki satırda geçtiğime bakmayın, yazıyı uzatmayayım diye kısa kesiyorum. Gecesinde Okmeydanı'nın Piyalepaşa Bulvarına bakan gecekondu semtinin dar sokaklarından, ardından Feriköy Mezarlığının kenarından uyuşturucu satıcılarının içinden geçtim. Hacı Hüsrev Mahallesi'nin yıkılan yeni benliğine bir bakış atarak, zorunlu kentsel göçün beton ormanındaki puslu havasının içinden süzüldüm. Milyonluk evlerden, arazi rantlarından susuz, elektriksiz gecekonduculara... Yıl 2023, söz ve gözlem uzatılabilir lakin: "Batı cephesinde değişen bir şey yok!"

Teşvikiye'ye son yolcumu bırakarak, köprü'nün yolunu tuttum. Ver elini Anadolu! Kadıköy'ün alkole ve kusmuğa bulanmış sokaklarına aracımı park ettikten sonra, az ileride duran tramvay yolundaki Haldun Taner büstüne yürüdüm. Merdivenlerin başından denize baktım. Bir nefes aldım. Ben de içeyim dedim ve her zaman tedarikli olan ben, hali hazırda bulunan mataramdan KDV'si yükseltilmiş, damıtılmış, yüksek alkollü içeceğimden bir fırt alıp, Haldun Taner'in³ şerefine mataramı berrak gökyüzüne kaldırdım. **Fazilet Eczanesi**'ni sordum, akşam saati yine kalabalık mı? **Keşanlı Ali**'nin Sinekli Dağı'ndaki yaşamımın benzeri 70 yıl sonra bile olsa devam ediyor, dedim. O kadar itiraza rağmen **Ayıışığındaki Şamata**'dan vazgeçemiyorsun ama son hep aynı son. Bir de kötü bir haberim var öğrencin **Ferhan Şensoy** vefat etti dedim. Sonra durdum. "Hiç

üşenmeden her gün 20 sayfa yazan büyük tiyatro ustası benim yerimde olsaydı, acaba ne yapardı?" diye akıl danıştım. Heykelle sesli konuştuğumu fark edip, sustum. Mehtaplı bir İstanbul gecesinde Modalı bir komşuma selam vermiştim, bir baş selamıyla müsaadesini istedim, vedalaştım ve hızlı adımlarla oradan uzaklaştım.

Zihnim yangın yeri idi... Hayatın kenarından geçiyordum. Kentleşmenin kenarından geçiyorduk, eski zanaatlar, meslekler bir bir kayboluyordu. Sosyal dokunun değiştiği, alışkanlıkların farklılaştığı ama günün sonunda tüketime dayandığı bir gerçeğe dönüşmüştü. Romanların keman, klarnet çaldığı; çiçek, lavanta, gül, incir satıldığı; oto tamircilerinin, manken dökümcülerinin, tırnakçı pazarının olduğu yerlerde, Ermenistan'dan gelen kaçak Rus votkasının, domuz sosis ve pastırmasının satıldığı seyyar satıcıların yerine; zincir kahve dükkânları ve yemeği fast foodlaştırmış gereksiz derecede pahalılaştırmış restoranlar geldi. Peki bu kadar laf salatasının bir kitap ile ne ilgisi var?

Haldun Taner'in büstünün yanında yazmam gerektiğini o an anladım. Tıpkı Alper öğretmenin dediği gibi; "*olsun, biz yazalım, söyleyelim elbet bir gün birisi okuyacak!*" dediğini o an tekrardan işittim. Okuyacak hocam, "**Orman Kenarları**"nı insanlar okuyacak. Nasıl ki şehirde umarsızca çok katlı binalar dikip, ormanlık alanların hukuki statülerini değiştirerek parka çeviriyorsak bir gün kaybettiğimiz orman alanlarının değerini anla-

yacağız ama çok geçmiş olacak! Yine de mücadele edeceğim, edeceğiz! Yeniden tarihe not düşmek lazım, borcumuz var; diktiğimiz ağaçtaki selülozun kâğıda dönüşme serüvenindeki yolculuğa borçluyuz. Matbaanın mürekkebine, ülkemin gençliğine borcum var. Kayıt altına almalıyız.

Orman içi açıklık, yol kenarından başlayan orman sınırı, ağaçlandırmaya ihataları, doğal akarsu, göl, yüksek dağ orman sınırı hepsinin bir kenarı var! Yukarıdan bakınca kapalı bir poligon özelliği taşıyan nice habitatlar... Birbiri içine geçmiş beş yazar ve altı bölümden oluşan bu kitapta yaşam alanlarından aşırı faydalanılan, tahrip edilen ya da yok edilen ot, çalı, ibrelili ağaç, yapraklı ağaç, mantar, liken, böcek, sürüngen, kuş, memeli ile doğal peyzaj örneği sergileyen ve canlıların yuvasını oluşturan kaya, ölü ağaç gibi doğal çitlerin bakım, restorasyon ve koruma önemleri sıralanıyor.

Bir dolu teknik çalışmanın ardından tek bir görselle zihninize anlatılmak istenen durumun fotoğrafı veriliyor. *Aykut İnce*'nin, *Rasim Çetiner*'in *Ümit Özgür*'ün, *Tamer Yılmaz*'ın ana fotoğrafları olduğu Orman Kenarları kitabında ekoton, orman iç kenarı, orman dış kenarı, dik orman kenarı, yumuşak orman kenarı, yerli perde, yabancı perde gibi kavramların tanımlaması bulunmaktadır. Orman kenar tipleri verilirken onların nasıl ölçüldüğü, fauna çeşitliliği, doğal peyzaja katkısı ifade edilmektedir. Küçük strüktürlerin oluşturularak basamaklı bir yapıyla orman kenarlarının, orman içi açıklıklarının ekolojik çeşitliliğinin artırılması

gerekmektedir. Böylelikle yapılacak çalışmalarda yangına karşı doğal bir şerit, sel ve heyelana karşı yavaşlatıcı bir yastık görevi gören orman kenarı bitki kompozisyonu aynı zamanda ekonomik olarak ağaçlandırma bakım maliyetlerini de düşürdüğü ifade edilmektedir.

“Orman Kenarları” kitabına dair yazı yazma onuru bugüneymiş. Kendimi fakülte derslerinde gibi hissettim. Amfideki şamatalı derslerden çıkıp Belgrad Ormanı içinde gezdiğimiz teknik gezileri tekrar yaşadım. Şanslıyım ki disiplinler arası bu çalışmaların bir yerlerinden tutabiliyorum, diyalog kurabiliyorum. Ya da anıt ağaçlar hakkında Simay Kırcı’nın Açık Radyodaki podcastine denk gelip fakülte günlüklerini tekrar yaşayabiliyorum. **Tarım ve Orman Bakanlığı**na arzımdır; tekrar baskısını yapıp, ülke satındaki tüm orman fakültelerinin erişimine sunmanızı temenni ediyorum. **İmge Kitabevinden** ise en azından her fakülte kitaplığına birer adet bağışlamalarını ya da bir sponsor bulup bu değerli yayınlara öğrencilerin ve ilgili-lerin ulaşmalarını sağlamasını temenni ediyorum. Eser miktarda merak uyandırabilirdiysem, iki kitabın da adını duyurabilirdiysem ne mutlu bana! Her iki kitabı da okumanız, okutmanız dileğiyle, keyifli okumalar!

Meraklısına Notlar

1. Son 23 yıldır hep özelleştirilen kurumlar yüzünden cahil kalmamız konforlu bir halmiş gibi geliyor. Tembellik lüksleştirildi! Sudan’a vah vah deyip, halimize şükrediyoruz. Hayır, kabul etmiyorum! Türkiye, neden Finlan-

diya, Norveç, Yeni Zellanda gibi olamıyor?! Neden muasır medeniyetler ülküsü için çalışmıyoruz? Neden hep bir montaj sanayi, bir al sat işleriyle uğraşıyoruz da üretmek istemiyoruz? Sorgulanması gerek, planlanmalı ve eyleme geçilmesi gerek! Yolumuz “açık” değil, “hep tetikte” durmak lazım. Malum deniz fırtınalı... Denizcilikte de ormancılıkta da çalışma ekip işi... Çok çalışıp, bilgiyi, gerçeği üretmek gerekiyor. Aydınlığa çıkış yolu ancak bu şekilde olabilir.

2. Ortak Malların Trajedisi: Herkesin ortak bir kaynağı kullandığı bir durumda, kendi çıkarları doğrultusunda bağımsız hareket eden bireysel kullanıcıların, toplu eylemleri yoluyla, paylaşılan kaynağı tüketerek veya bozarak tüm kullanıcıların ortak yararına aykırı davranmasıdır.

Kavramın kaynağı, Büyük Britanya ve İrlanda’daki ortak arazi üzerindeki düzensiz otlatmanın etkilerinin varsayımsal bir örneğini kullanan İngiliz iktisatçı William Forster Lloyd tarafından 1833’te yazılan bir denemedir. Bu kavram, Garrett Hardin tarafından, yüz yıldan fazla süre sonra, 1968’de yazılan bir makalenin ardından yaygın olarak “ortak varlıkların trajedisi” olarak tanındı. Modern bir ekonomik bağlamda, “ortak varlıklar”, atmosfer, okyanuslar, nehirler, okyanus balık stokları ve hatta bir ofis buzdolabı gibi paylaşılan ve düzenlenmemiş herhangi bir kaynak anlamına gelir. “Ortak varlıkların trajedisi”, genellikle sürdürülebilir kalkınma, ekonomik büyüme ve çevreyi korumanın birbirine

bağlanması ve küresel ısınma tartışmalarıyla bağlantılı olarak bahsedilir. Elinor Ostrom, yerel toplulukların bunu yukarıdan aşağıya düzenlemeler ya da özelleştirme olmadan nasıl yapabildiklerine dair örnekleri içeren *Governing the Commons* kitabında tam olarak bu kavramı sergilediği için 2009 Nobel Ekonomi Ödülü’nü aldı (wikipedia, açık kaynak).

3. Haldun Taner: Türk tiyatro, öykü ve kabare yazandır. 1915-1986 yılları arasında yaşamıştır. Öğretim üyesi ve gazetecidir. Ülkemizde epik tiyatro ve kabarenin öncüsüdür. İstanbul Üniversiteleridir. Devekuşu Kabare desem; Ahmet Gülhan, Metin Akpınar, Zeki Alasya ve Münir Özkul’la beraber çalıştı desem konunun hassasiyeti anlaşılır, uzatmanın gayesi kalmaz!

Kaynakça

HBT Dergi, 377. Sayı, 22 Haziran 2023, HBT yayıncılık, İstanbul.

Bilgin, A., Gökçür, B., Erpul, G. (2023), *Çevre Diplomasisi ve Türkiye*, İstanbul: İmge Kitabevi.

Çolak, A.H., Kırcı, S., Arslangündoğdu, Z., Tüfekçioğlu, İ., Özalp, G. (2022), *Orman Kenarları*, İstanbul, Tarım ve Orman Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü.

URL. 2023. Yerden Yüksek Programı, Açık Radyo FM 95.0 Podcast, *Belgrad Ormanı: Bir Doğa ve Kültür Mirası*, <https://acikradyo.com.tr/podcast/236456>

ANILAR VE ACILAR 2 ORMANCI TÜRKÜSÜ VE CUMHURBAŞKANI DEMİREL

Salih SÖNMEZİŞİK, Orman Yüksek Mühendisi, salihsonmezisik@yahoo.com

Yatağan'dan Muğla'ya giderken karayolunun 9. kilometresinde, asfaltın sağında, tarihi ve turistik yerleri betimleyen kahverengi renkli bir tabela görürsünüz. Bu tabelada "BELEN KAHVESİ 6" yazar. Yoldan sapıp o yöne gittiğinizde 6 km sonra, karşınıza çıkan tepeciğin üstünde bir kahvehaneye varırsınız. Burası, bugünkü adı Çaybükü olan Gevenes köyünün tepe üstünde kurulmuş (Ege'de yüksekçe yerlere "belen" denir) tarihi bir kahvehanesidir. İşte bu kahvede, 1946 yılında halkımızı çok üzen, adına yakılan ve dilden dile aktarılan türküde de söylendiği gibi, **Hiç Mi Hiçine** gerçekleşen bir dram yaşanır. Yaşanan bu dramın üç kahramanı vardır. Gevenes köyü muhtarı Tevfik Cezayir, köyün ağasının 1922 doğumlu ama çifte tabanca ile gezen oğlu Mustafa Şahbudak (Namıdiğer Bay Mustafa) ve Sarı Mehmet Lakaplı Ormancı Mehmet İn.

Bay Mustafa, o tarihlerde kırsal kesimlerde oynanan dama oyununu çok sever. Ama dama ustası olan köy muhtarı Tevfik'i bir türlü yenemez, ikisinin oyunu meraklılar tarafından sürekli izlenir. Ülkede çok konuşulan 21 Temmuz 1946 seçimlerinden birkaç gün sonra, yine bu ikili dama oynamaya tutuşmuşken, mesleğindeki ilk göreve o köyde başlamış genç yaşlardaki orman

muhafaza memuru yanlarına gelir. Ormancı sarhoş değil, gerçekten yargı sürecinde tanıkların ifadelerinde belirttiği gibi, çakır keyiftir. Muhtardan, komşu köy Çiftlik'te bir gün önce çıkan orman yangını evraklarını ilçeye gönderilmesi ve bu yangının faili olarak şüphelendiği kişinin, ifadesi alınmak üzere, yanına getirilmesi için köy bekçisinin görevlendirilmesini ister. Ayrıca bir gün önce çıkan yangın tam olarak söndürülemediği için kaygı duyduğunu, çünkü közler nedeniyle, yangının her an yeniden parlama ihtimali olduğunu, bu nedenle yangın yerine mükellef gönderilmesi gerektiğini de hatırlatır.

Muhtar Ormancı'ya "Acele etme yeni yapılan seçim sonucu ile ilgili evraklar da ilçeye gidecek, ayrıca senin şüphelendiğin adamı araştırdım, o adam fail olamaz, şu oyun bitsin konuşalım" der. Bir müddet sonra dama oyun biter ama Bay Mustafa yenilgiyi içine sindiremediği için yeniden oynanması için muhtarın zorlar. Yeni bir oyun başlatılır, ormancı da ayakta onları izlemektedir. Yeni oyun bittiğinde, Bay Mustafa yine yenilmiştir ve dama taşlarını masa üstüne sıralayarak oyunu yeniden başlatmak ister. Yani Türkü'de söylendiği gibi, ormancı gelir gelmez masayı yıkmamış, aksine bir saatten fazla dama partisinin

bitmesini ayakta beklemiştir. Artık bu duruma tahammülü kalmayan ormancı, masaya bir yumruk vurur ve dama taşları yere düşer. Bunun üzerine köyün ağası, iri yapılı Bay Mustafa, çelimsiz ormancıya bir tokat atar ve onu yere düşürür.

Olayın büyüyeceğini fark eden köylüler, ormancıyı hep birlikte kahvenin dışına taşırlar. Daha sonra, kendine gelen ormancı, sanırım Bay Mustafa'yı sevmeyen bazı kişilerin de kışkırtması ile, küfür etmeye başlar. Bu küfürleri duyan Bay Mustafa derhal dışarı çıkarak ormancının üzerine çulllanır, onun tabancalı gezdiğini bilen ormancı kendisini savunmak için, kamasını çekerek Bay Mustafa'yı sol koldan yaralar. Bunun üzerine Bay Mustafa, sağ kolu ile, o gün yanına aldığı tek tabancası olan Lagant marka silahını çekerek ateş eder, ama onu ayak baş parmağından vurur. İşte ne olursa o zaman olur ve ikinci el ateş etmesini önlemek için Tevfik, ikisinin arasına girer, ama geç kalmıştır, Bay Mustafa tetiğe basmıştır ve ikinci kurşun ona saplanır. Ahali Ormancıya, avlu duvarının kıyısındaki fundalık alana kaçmasını önerir ve ormancı o çalılıklar arasına saklanır. Ancak bu arada Bay Mustafa da Tevfik'in vurulduğunu öğrenir ve o üzüntüyle, ormancının saklandığı çalılığa, rastgele

iki el daha ateş eder ama denk getiremez. Bu ateş etmenin kesilmeyeceğine kanaat getiren Ormancı, zorunlu olarak çalılıktan çıkararak köye doğru kaçmaya başlar. Bay Mustafa hemen nişan alarak ormancıya 5. kez ateş açar ve bu sefer onu kalçasından vurur, ormancı mermi'nin darbesiyle yere düşer. Ancak kalçasını yokladığında, mermi'nin arka cebinde bulunan tütün tabakasına isabet ettiğini görür ve hemen yeniden ayağa kalkarak kaçmaya devam eder. Bu duruma kızan ve çok iyi nişancı olan Bay Mustafa, tabancayı doğrultur, tetiği çeker ama altıncı mermiyi ateşleyemez. Çünkü tabancasında mermisinin bittiğini anlar. Bunun üzerine kahvede bulunan kardeşi İskender'e bağırarak, evden mavzerini getirmesini emreder. Ama buna gerek kalmaz, çünkü ormancı gecenin karanlığında çoktan uzaklaşmış, üstelik Tevfik yan tarafta can çekişmektedir. Hemen ağaçtan bir sedye bulunur, Muğla Devlet Hastanesine götürülmek üzere, Yatağan-Muğla karayoluna doğru yola çıkılır. O arada Yatağan'dan yola çıkılan bir cip ile, ana yolda buluşulur ve Tevfik hastaneye yetiştirilir. Tevfik ile birlikte Muğla'ya giden Bay Mustafa, Doktor Veli Bey'e, "Babamın selamı var, bu adamı iyileştirin" diye ricada bulunur. Bu sırada güvenlik güçlerince muhtarın ifadesi alınır, Tevfik verdiği ifadesinde, şikayetçi olmadığını söyler. Öleceğini de hisseden Tevfik, Bay Mustafa'yı yanına çağırarak onunla helalleşir ve bir müddet sonra yaşamını yitirir. Bay Mustafa da güvenlik güçlerine giderek teslim olur.

Ancak halk dilinde; Ormancının gelir gelmez masayı yıktığı, Muhtar Tevfik'in onu kibarca uyardığı, Bay Mustafa'nın, korkutmak ve kaçmasını önlemek için Ormancı'ya kurşun sıktığı anlatılır ve sosyal medya da yazılanların tümü bu içeriktedir. Bu mantıklı bir gerekçe değildir, Bay Mustafa ormancının kaçmasını niye önlemek istesin ki? Kaldı ki anlatılanların yargı kararları ile çeliştiği görülmektedir. Bu davanın görüldüğü Muğla Ağır Ceza Mahkemesince, tanık ifadelerine dayanılarak, Bay Mustafa'ya, Muhtar Tevfik'i kasten öldürme suçundan, önce 18 yıl ağır hapis, daha sonra çeşitli nedenlerden ötürü indirim yapılarak 3 yıl hapsine karar verilmiştir. Ormancı ise kasten öldürmeye teşebbüs suçundan önce 18 yıl cezaya çarptırılmış, bu cezasında da indirimler uygulanarak 1 yıl 4 ay hapsine, yani toplamda 4 yıl 4 ay hapsine, ayrıca Muhtar Tevfik'in eşi Pembe Cezayir'e de 1000 TL tazminat ödenmesine karar verilmiştir. Bay Mustafa hapisten çıktıktan sonra, artık yaşayamayacağını düşündüğü köyüne gitmez ve Muğla'ya yerleşir. Orman İdaresince yapılan inceleme sonucu Sarı Mehmet'in de o köyde görev yapması uygun görülmez, Kavaklıdere Orman İşletme Müdürlüğü emrine atanır. Emekli olduktan sonra 1990'lı yılların başında memleketi olan Marmaris'te Mehmet İn yaşamını yitirir.

Ormancı Türküsü Yakılıyor

Bu olaydan bir müddet sonra, köy düğünlerinde keman çala-

rak geçimini sağlayan Pisili köyünden, Bay Mustafa'nın anne tarafından akrabası da olan Kemancı Tahir Erdinç, Gevenes köyüne eşi ile gelir. Burada figür olarak eşini belirtmemin özel bir nedeni var. Çünkü bu kadın her acı olayda, ağıt yakan birisi olarak tanınır ve bu konuda ünlüdür. Gevenes'te anlatılanları dinledikten sonra, bu olaya ilişkin ağıtını yakar, bu ağıt kocası tarafından bestelenir ve bugün ülkemizde en çok dinlenen "**Ormancı Türküsü**" meydana gelir. Kemancı Tahir gerçekten büyük bir sanatçıdır. Bu Üstat, Ormancı Türküsünden başka Kerimoğlu Zeybeği, Kara Ova Düğünü, Adem Kardeş ve Cavır Asar'ın Yolları gibi çok sevilen türkülerin de bestekarıdır. Bu türkülerini ondan dinleyip, plaklarda okuyan TRT Sanatçısı Nazmi YÜKSELEN Altın Plak sahibi de olmuş çok para kazanmış, ama değerli sanatçı Kemancı Tahir, bu plakların satışlarından nasibini alamamıştır. Ormancı Türküsü'nün yakılmasına neden olan o dramatik olayın, topluma çarpıtılarak anlatılması, ormancı meslek disiplininde, birçok kişinin tepki duymasına neden olmuştur. Ben de Orman Mühendisleri Odası Başkanı iken, meslektaşlarının bu konudaki baskıdan rahatsız olduğunu açık yüreklilikle söylemeliyim. Duruma açıklık getirmek amacıyla sanırım 2003 yılında Muğla'daki arkadaşlarıma, bu olaya tanık olan, henüz ölmemiş kişilerle de görüşerek bir rapor hazırlamalarını söyledim. Sağ olsun arkadaşlarımız bu konuyu yeniden gündeme getirerek araştırdılar ve hazırlanan bilgi

notu, odamızın Orman Mühendisliği Dergisinde yayımlandı.

Kamuoyunda çokça tartışılan Türkü'nün sözleri konusunda, dönemin **Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel** ile yaptığım bir tartışmayı anlatmadan geçemeyeceğim. Çeşitli kişi, kurum ve kuruluşlarca, mevcut 3167 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun, çağ dışı kaldığı gerekçeyle Odamızca yeni bir kanun tasarısı hazırlanması istenmiş, rahmetli Prof. Dr. Uçkun GERAY hocamızın katkıları ile hazırladığımız tasarı, bazı bölgelerde meslektaşlarımızın görüşüne açılmıştı. Son olarak Ankara'da Milli Kütüphane Salonunda düzenlediğimiz bir çalıştay sonucu olgunlaştırılan tasarı, Meclise sunulmuştur. Ancak tasarrın meclis gündemine getirilmesi için konuyu takip eden kuruluşların temsilcileri, Cumhurbaşkanı Demirel'den randevu talep etmişlerdi. Koç Üniversitesi'ne verilen ormanlık alan izni, açtığımız dava sonucu Danıştay'da iptal edilmişti. Bu karara rağmen Sayın Demirel, İstanbul'a giderek, Koç Üniversitesinin temelini atmıştı. Bu tutumu nedeniyle, aramızın açık olmasını gerekçe göstererek köşke çıkamayacağımı söyledim. Ancak ne ki kuruluşların temsilcileri, Bekir Coşkun gibi kimi köşe yazarlarının ricasını kıramadığım için, bana sorulursa tasarımızı anlatırım diye söz alarak Çankaya Köşkü'ne çıkmıştım. Rahmetli Demirel konuya çok hâkim birisi olarak çıktı karşımıza. Bana soru sormaması için, masa da başımı geriye doğru çekerek kendimi gizlemeye çalıştım. Ama o sami-

mi olan kişilere; *"bu kanuna ne gerek var, eski kanun ormanlarda avcılığı Ormancılar denetlediği, yeni tasarı ile bu yetkinin Milli Parkçılara devredileceğini, Ormancılar buna üzüleceğini, çünkü onların bu konularda çok hassas olduklarını söyledi."* Sonra da bana doğru eğilip gülümseyerek, zaten siz Ormancılar **"Aman Ormancı"** Türküsünden de rahatsız oluyorsunuz, öyle değil mi demez mi? Evet öyle, siz nereden biliyorsunuz dediğimde, ben bilirim, **"deyi ve bakem neden rahatsız oluyorsunuz"** diye yanıtladı. Ben de okunan türkü sözleri ile yaşanan olay çarpıtılmaktadır deyince; "Haaa! Dur bakalım orada, daha bu sabah o türküyü TRT'de dinledim, oradaki Türkücü de **"Ormancı da gelir gelmez yıkar masayı, söz anlamaz ormancı çekmiş kafayı"** diye okudu türküyü. **"Sen bunları bana değil, TRT Genel Müdürüne söyleyeceksin, sen seçilmiş, o atanmış birisi, türkü sözlerini düzeltirsin"** dedi gülererek. Ben de ona gülümseyerek, olmaz anlamında kafamı salladım. Sanaatçı uzaktan kumanda ile yönetilmez ki.

Ancak sayın Cumhurbaşkanının TRT ile ilgili sözlerini hiç unutmadım. Efsane haline dönüşen bu olayın kahramanlarından Bay Mustafa o günlerde henüz yaşıyordu. Onu 21 Mart Dünya Ormancılık Günü, uçakla Ankara'ya getirip TRT ekranlarına çıkarıp, ilk ağızdan kamuoyunu bilgilendirmeyi planladım. Bu düşüncemi Muğla'daki meslektaşlarıma bildirdim. Arkadaşlar Bay Mustafa ile iletişim

kurup, ailesinin de izin verdiğini ilettiler bana. Çok sevinmiştim. Ama olamadı, çünkü programın yaklaştığı günlerde, gidiş geliş planlamak için aradığımda, akciğerlerinden rahatsız olduğunu, Bornova'daki Ege Üniversitesi Hastanesine kaldırıldığını öğrendim. Nitekim o amansız hastalıktan kurtulamayarak, 28 Mart 2005 tarihinde 83 yaşında yaşamını yitirdiğini duydum. Çok üzüldüm... Keşke o söyleşiyi yapabilseydim kendisiyle. Soracağım çok şey vardı. Sözgelimi çok sık, pişmanlık duyduğunu söylemiş yakın çevresine. Hele de Tefvik'in ölümüne sebep olmanın verdiği acı. Düşünebiliyor musunuz?

Olayın geçtiği Belen Kahvesi (Resim 1 ve Resim 2) restore edildi ve her yıl on binlerin ziyaretine konu oluyor. Bay Mustafa görmesi için çok kez davet edilmiş, belki gelir bir acı kahve içerim demiş. Ancak Muğla'daki evinden 27 km uzaklıktaki simgeleşen o binaya ölünceye kadar gitmemiş. Nasıl anlatılırsa anlatılsın. Türk Ulusunun unuttuğu bir dram idi yaşanan. Türkü'nün söylenen mısraları belki olayın akışını tam olarak betimlemiyor ama aşağıda okuyacağınız son dörtlük, dramın özeti adeta....

**Gevenesin suları hoştur içmeye
Üstünde köprüsü
var gelip geçmeye
Tevfiğ'imi vurdular
hiç mi hiçine
Yazık ettin Ormancı köyün iki
gencine...**

Evet. Gerçekten yazık oldu iki güzel yaşama. Tefvik öldü, ama

Bay Mustafa belki de hep ölü gibi yaşadı. Hem Ormancı hem de Bay Mustafa basit bir öfkeyi kontrol edebilseydiler keşke.

Sevgi ile Kalınız

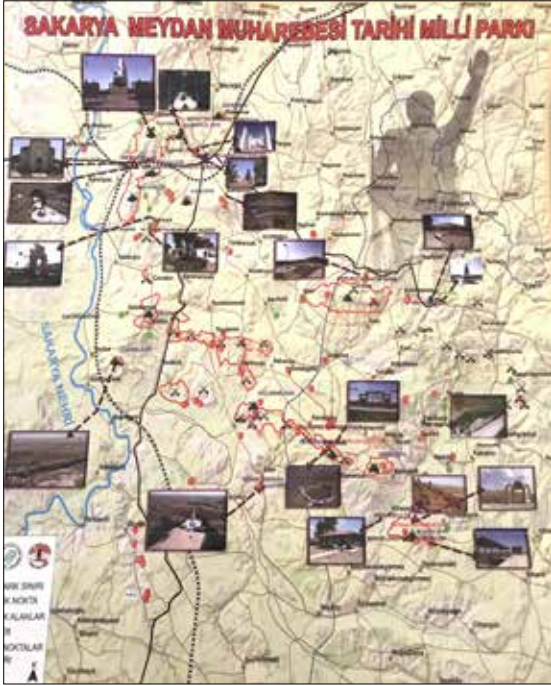
Resim 1: Belen Kahvesinin Dış görünümü

Resim 2: Olayın gerçekleştiği ana ait sergilenen heykeller

“SAKARYA MEYDAN MUHAREBELERİ TARİHİ MİLLİ PARKI” GEZİSİ

Aziz Bozatlı, Orman Yüksek Mühendisi, azizbozatl@gmail.com

11 Kasım 2023 günü Türkiye Ormancılar Derneği Ekoturizm Grubunun organize ettiği harika bir gezi yaptık. Türk'ün 1683 Viyana Kuşatması'ndan sonra 239 yıldan beri geri çekilişinin durdurulduğu, tarihin kaydettiği en geniş alanda yapılan ve en uzun süren (22 gün 22 gece) meydan muharebesinin cereyan ettiği topraklardaydık. Toprak değişim sözün gelişi, şairin dediği gibi toprak sınılıp geçilmeyecek, altında kefensiz atalarımızın yattığı ve bize bir vatan bırakmak için kanlarıyla suladıkları vatan topraklarını içimiz burkularak gezdik.

Bu savaş hakkında çok kitap yazılmıştır ama en popüler olanı Turgut Özakman'ın “Şu Çılgın Türkler” kitabıdır. Geçmişte satırlarını çizerek okuduğum o kitabı şimdi coğrafi olarak ve görerek öğrendiklerimle birleştirmek için tekrar okuyorum. Sadece Polatlı'daki bir müze ve bir şehitliğini gördüğüm bu savaş alanında, kahramanlarını da gözümün önüne getirerek şimdi adeta savaşı tekrar yaşıyorum.

Savaş alanı 2015 yılında milli park ilan edilmiştir. Parçalar halinde Polatlı'dan Haymana'ya kadar uzanan 138 bin 500 dekarlık bir alanı kapsıyor. Savaşın bir dönem yönetildiği, Ankara'ya 20 km mesafedeki “Alagöz Karargâh Müzesi” Savaşın bir bileşeni olmakla birlikte bu alanın dışında kalmakta ve Anıtkabir Komutanlığı tarafından yönetilmektedir.

Gezi, Alagöz Karargâh müzesinden başladı. Polatlı'da rehberlerimiz bize katıldı. Sakarya Zaferi Anıtı ve Müzesi ziyaret edildi. Buradan başlayıp Haymana'da biten gezimiz boyunca Em. Alb. Kadim Koç ve diğer yetkililer tarafından doyurucu bilgiler verildi. Gezimiz Alagöz'den Haymana'ya kadar sekiz saat sürdü.

Bu milli parkımız “Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı”ndan sonra Ülkemizin en önemli tarihi milli parkı özelliğini taşımaktadır. Milli park ilan edilmesi ve orman teşkilatının (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün) tanzim ve yönetimde gösterdiği başarı her türlü övgüyü ve teşekkürü hak etmektedir. Duatepe Şehitliği'ni ziyaretimiz sırasında gezi grubumuza savaş sırasında Atatürk ve diğer komutanların giydiği kalpak-

lardan hediye edilmesi de bizleri duygulandıran zarif bir jestti.

Polatlı'daki Sakarya Şehitliği ve Müzesi, milli park ilanından önce tesis edilmiştir. Diğer tesislerin hemen hepsi milli park ilanından sonra tesis edilmiştir. Bir diğer müze "Halide Edip Adivar ve Milli Mücadelede Kadın Kahramanlar Müzesi"dir. Bu müze savaş sonrasında yapılan mezalimi araştırıp tüm dünyaya duyurmak üzere kurulan Millet Meclisi komisyonunun ilk çalıştığı binadır. Üç kişilik komisyonun üyeleri; Halide Edip Adivar, Yusuf Akçura ve Yakup Kadri Karaosmanoğlu'dur.

Milli Park alanında iki müze, bir ziyaretçi tanıtım merkezi, birçok şehitlik ve tanıtım birimi tesis edilerek ziyaretçilerin alanı ve yaşanan savaşı tanıyıp anlayabilmesi sağlanmıştır. Özellikle gezinin son durağı olan "Haymana Ziyaretçi Tanıtım Merkezi"nde ileri dijital teknolojiler kullanılarak savaşın bir sinema izler gibi görsel olarak izlenmesi sağlanmıştır. Burada ayrıca

küçük spot yazılar ve resimlerle savaşın tarihi anekdotları ziyaretçilere sunulurken adeta bir görsel özet yapılması da övgüye değer bir sunum tarzıydı.

Bu gezi hakkında yazmamın nedeni hem bu tarihi alanın milli park oluşundan, tanıtım için bunca tesis yapılıp emek verildiğinden okuyanları haberdar etmek hem de buranın gezilmesini tavsiye etmek içindir. Her Türk yurttaşının, özellikle çocukları ve torunlarıyla birlikte burayı gezmek için fırsat yaratmasını, onlara bir dönem emperyalistlerin işgaline uğrayan bu toprakların kanla sulanarak nasıl tekrar vatan yapıldığını

göstermesinin gerekliliğini vurgulamak isterim.

Bu zorlu savaşın nasıl kazanıldığı hakkında bir fikir vermek için sayısal bir karşılaştırma gerekirse, "her şeyimiz düşmandan eksikti, sadece subay sayımız düşmandan fazlaydı". Bu savaşta çok subay kaybettik ve o nedenle bu savaş için "Subay Savaşı" nitelemesi yapılır.

Bu vesileyle bir kez daha, Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere bu savaşa katılan ve arka planda lojistiğini sağlayan tüm atalarımızı minnet duygularıyla anıyor, aziz hatıraları önünde saygıyla eğiliyor ve Allahtan rahmet diliyorum.

DOĞA İÇİN SANAT DERNEĞİ'NİN “İKLİM KRİZİ” KONULU FOTOĞRAF YARIŞMASINDA ÜYEMİZ EMİNE DİLER SÖYEK ÖDÜL ALDI

Doğa İçin Sanat Derneği; doğaya, doğada yaşayan canlılara, havaya, suya, toprağa özellikle rant için verilen zararları göstererek kamuoyunda farkındalık yaratmak ve toplumu bilinçlendirmek amacıyla kurulmuş bir dernektir. Derneğin çalışma yöntemi; doğaya verilen zararı sanatla, sanatın en önemli dallarından olan fotoğraf, resim, tiyatro ve müzikle ortaya koymaktır.

Ülkemizde son yıllarda giderek artan doğanın talanı konusunda kamuoyunda farkındalık yaratmak adına bir grup amatör ve profesyonel sanatçı ile doğaya ve sanata duyarlı bireyler 2019 yılında bir araya gelerek Doğa İçin Sanat Platformunu kurdular. Düzenledikleri sanat etkinlikleri ile özellikle maden arama faaliyetlerinin ve enerji santrallerinin doğaya verdiği onarılmaz tahribatlara dikkat çekmeye çalıştılar. Platform olarak faaliyet sürdürdükleri süreçte, COVID-19'a rağmen İstanbul içinde ve dışında 15'ten fazla etkinliğe imza attılar, paydaş oldular, destek verdiler. Bunlar arasında “Saroz’uma Dokunma”, “Bomonti Hepimizin”, “Ya Kanal Ya İstanbul”, “Yaşam Torbaya Sığmaz”, “Validebağ’a Dokunma”, “Emirdağ Yılkı Atları Yaşasın” etkinlikleri, “8 Mart Ölmek İstemiyorum”, “TRT Hepimizin”, “Munzur Özgür Akacak” ve “Beton İstanbul’a Hayır, Şişli Etfal Hepimizin” mini sergileri sayılabilir. Kamuoyunda daha fazla ses getirebilmek amacıyla bir tüzel kişiliğe kavuşarak seslerini daha çok duyurabilmek adına 2020 yılı sonunda dernekleşmeye karar verdiler ve 12 Mart 2021 tarihi itibarıyla Doğa İçin Sanat Derneği (DİSDER) olarak faaliyetlerini sürdürmeye başladılar. 18 Eylül 2021 tarihinde ilk seçimli genel kurullarını gerçekleştirdiler. Kanal İstanbul’dan Emirdağ’daki flora ve faunaya kadar ülkenin neresinde olursa olsun, doğal hayatın dokusunu bozacak girişimlere karşı mücadelesini sürdüren dernek, aynı zamanda sanat etkinlikleriyle de faaliyetlerini sürdürmektedir. Derneğin bir diğer özelliği, doğanın korunması için verilen mücadelede diğer platform ve derneklerle işbirliği içinde çalışmayı bir ilke olarak benimsemesi ve olanaklar çerçevesinde her türlü etkinliğe destek vermesi.

Doğa İçin Sanat Derneği tarafından bu güne kadar 3 kez fotoğraf ve kısa video yarışması düzenlenmiştir:

- 2021 Doğa Talanına Dur De!
- 2022 Bakmak İstemeyeceğimiz Kareler: Çöpler, Plastik Atıklar
- 2023 İklim Krizi

İ.Ü. ORMAN FAKÜLTESİ 1965 GİRİŞLİLERİN 17. BULUŞMASI

Aziz Bozatlı, Orman Yüksek Mühendisi, azizbozatl@gmail.com

1965 yılında İ.Ü. Orman Fakültesine girişleriyle başlayan beraberliklerini 2005 yılından beri geleneksel olarak sürdüren dönem arkadaşları bu yıl Manavgat-Titreyengöl, Diamont Otelde buluştular. Kaldığımız otelin İ.Ü. Orman Fakültesi 1985 mezunu meslektaşımız Sayın Ahmet Özden'e ait olduğunu öğrenen organizasyonu yapan Mevlüt Şimşek arkadaşımızın grubumuz hakkında yaptığı bilgilendirme ile otelin sahibi meslektaşımız üç kez sohbetlerimize katılarak bizimle birlikte oldu. Kısa süreli Manavgat İşletmesinde yevmiyeli mühendis konumunda çalıştıktan sonra iş hayatına geçen değerli meslektaşımızın kendisini turizmci veya iş adamı olarak tanımlamayıp, mesleğinin orman mühendisi olduğunu vurgulaması bizleri mutlu etti. Bir keresinde Manavgat Or-

man İşletme Müdürü Sayın Aydın Açıkbaş ile gelerek bizimle ormancılık ve özellikle orman yangınlarıyla ilgili sohbette bulundular. Bir otel zinciri sahibi olarak yoğun bir iş temposuyla çalışmasına rağmen teşkilatımızın her kademedeki mensubuyla ve ormancılıkla ilişkisi gerçekten övgüye değerdi.

Sayın Özden'i bizim açımızdan değerli kılan önemli bir özelliği de Atatürk sevgisini kurumsal olarak özümsemesi ve bunun tüm çalışanlar tarafından içselleştirilmesiydi. 9 Kasım akşamı otelin lobisinde ve büyük restoranın girişinde birer "Atatürk Köşesi" hazırlandığını gördük. 10 Kasım sabahı, otelin görünen ortamlarda hizmet yapan otuzdan fazla çalışanı siyah elbiseler giyerek Ata'mızı anmaya hazırlanmışlardı. Ata'mızın hayata

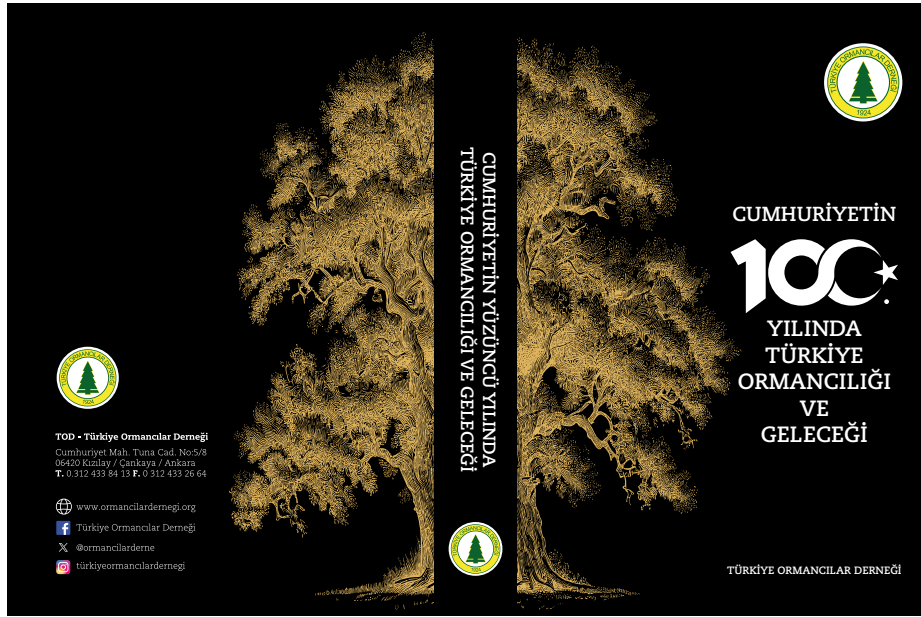
veda saatinde tüm grubumuz ve siyah kıyafetleriyle otel çalışanları otelin nizamiyesindeki yanına indirilmiş bayraklar önünde saygı duruşunda bulunup, İstiklal Marşımızı okuduk. Daha sonra otel lobisinde hazırlanan "Atatürk Köşesi" ne tüm müşterilerine dağıtılan birer kırmızı karanfil koyup saygı geçişi yaptık. Otelin Rus ve Ukrayna'lı misafirleri de bizi hayranlıkla izledi.

Özel sektörümüzün iktidara yaranmak için bin takla attığı günümüzde, özel sektöre ait bir otelde Ata'mızın bu denli özenle anılabileceği aklımızdan bile geçmiyordu. Başkasını bilmem ama benim için hayatımdaki en anlamlı anmaydı. Tören sonrasında arkadaşlarımızla vedalaşarak bu yılki buluşmamızı sonlandırdık.

Kitap Tanıtımı

CUMHURİYETİN 100. YILINDA TÜRKİYE ORMANCILIĞI VE GELECEĞİ

Cumhuriyet döneminde ormancılıkla ilgili konuları kapsayan ve 33 yazar (uzman ve akademisyen) tarafından kaleme alınan “Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye Ormancılığı ve Geleceği” adlı kitap Derneğimiz yayınlardan çıkmıştır. Kitabın editörlüğünü, Derneğimiz Yayın Kurulü üyeleri yapmıştır.

Kitap 21 ana bölümden oluşmaktadır. Bölümlerde ormancılık politikası, ormancılık yönetim ve örgüt yapısı, orman işletmeciliği, ormancılık eğitimi ve araştırma enstitüleri, orman mülkiyeti, iklim değişikliği, orman yangınları, ormancılıkta kadının rolü, toprak bilimi ve

ekoloji, orman botaniği, orman amenajmanı, doğal gençleştirme ve bakım, ağaçlandırma, orman hasılatı ve biyometri, orman ürünleri sanayisi, havza yönetimi, sel kontrolü, orman yolları ve nakliyat, orman köy ilişkileri, kentsel rant odağı orman ve orman entomolojisi konuları yer almıştır. Kitapta ayrıca akademiden ve uygulamadan iki yazarın, uzmanlık alanı dışında Cumhuriyet ve ormancılıkla ilgili serbest yazısı bulunmaktadır. Kitabın bölümleri arasına yazı ana fikirlerine uygun olarak TOD arşivi ve Ali Kemal Yiğitoğlu Kütüphanesinde yer alan kitap, belge, dia ve fotoğraf-

lar arasından, ormancılık tarihine ışık tutabilecek nitelikte olan eserler, röprodüksiyonu yapılarak eklenmiştir. Bu eserlerden mümkün olabilecek en eski tarihli olanları seçildiğinden, açıklamalarına da yer verilmiştir.

İnanıyoruz ki bu eser, ormancılığın ana konularında hem 100 yıllık dönemin değerlendirilmiş olması hem de ikinci yüzyıla dönük önerilerin bulunması nedeniyle temel kaynak kitaplarından biridir. Kitabın elektronik versiyonuna <https://www.ormancilarderneği.org/Yayinlar> adresinden ulaşabilirsiniz.

Vefat Eden Üyelerimiz

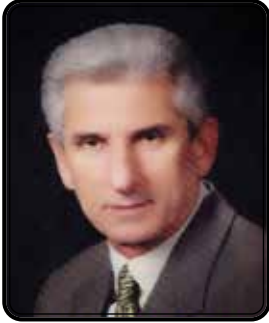
AYSEL KELİCEN

TARSUS – 1938
İ.Ü. Orman Fak. – 1977
Ankara – 14.12.2023

SÜHAN ORAY

ANTALYA - 1932
İ.Ü. Orman Fak. – 1958
Ankara – 10.12.2023

VEHBİ ŞİMŞEK

Akçaabat – 1945
İ.Ü. Orman Fak. – 1968
Ankara – 07.12.2023

ALİ KEMAL KADIOĞLU*

Trabzon – 1925
İ.Ü. Orman Fak. – 1948
Ankara – 02.05.2021

Sonsuzluğa uğurladığımız üyelerimize Tanrı'dan rahmet, yakınlarına ve meslek kamuoyumuza başsağlığı dileriz.

* Merhum üyemizin, vefat haberi gözden kaçtığı için bu sayıda yer almıştır.

Cehennemden Cehenneme Savrulmak*

Neler olmamıştı ki o Samanlı Dağlarında
Kış günlerinde sekizden önce çıkardım İzmit işletmesindeki lojmandan
ancak saat on dörtte başlayabilirdim Tahtalıdaki damgaya
Yuvacık barajının bitiminde bulunan
Kar kaplardı diklemesine giden yolları
taa Pamukova üzerinden dolanırdım
dört kilometre kar kürüttürürdüm dozere
oradan da gençlik üstü boşaltma silvikültür sahasına
dört çekerli traktörle ulaşırdım

Kar göbekte olurdu
on yedide karanlık kıstardı
iki üç saatte üstten de yağdığı halde
damgalama yapardık sekiz on kişilik ekip olarak
Mecburduk buna çünkü
kar üzerinde kesilip alınması kaçınılmaz koşuldu
gençliğin üzerindeki ana babalarının
zarar görmeden güneşi görmeliydiler baharda yavrular

Ve gece dokuzlara doğru
iş merkezime Suadiye'ye dönerdim
on iki bire kadar büro çalışmalarım uzardı
sayısız gelen giden evrak inceleme ve imzalamaları
ve peşinden acil mahkeme müzekkere yanıtlamaları
ve ardından üretim hakkediş birim fiyat tespitleri
bitmez tükenmez harita çizimleri ve projeler raporlar

İnsan cinnetlenmez mi
Tam eve dönerken yolda bir de kaçak ihbarı telsizden
toplardım muhafaza memurlarını
düşerdim yollara
kaçakçı tehditlerinden başka arayanım olmazdı

Sekiz tane kamyon bağlamıştım o koşullarda
vaz geçirene kadar kaçakçılıktan
anlatmıştım ya hani Murtaza bölümünde
özür dileyen ve teşekkür eden atölyeciler kısmında

...

Hüseyin ÖZDEMİR**

*Özdemir, H., 2019. Dünyanın Don Kışot Murtazası (Ormancı Destanı). Türkiye Ormancılar Derneği Yayınları, Ankara, s:109-110.

**1951 yılında Tokat ili, Almus ilçesi, Kınık köyünde doğan Hüseyin Özdemir, 1971 yılında Trabzon Orman Tekniker Okulundan mezun oldu. Orman Genel Müdürlüğünde çalıştı. 1972 yılında, Uluslararası Kitap Yılı Türkiye Şiir Yarışmasında, "Soruların Ölümü" şiiri ile birincilik ödülüne layık görüldü. Şiirleri, Orman Teknikerleri Dergisi ile Orman ve Av Dergisinde yer alan Özdemir'in, 2019 yılında yayımlanan "Dünyanın Don Kışot Murtazası" adlı bir şiir kitabı bulunmaktadır.

TOD - Türkiye Ormancılar Derneği

Cumhuriyet Mah. Tuna Cad. No:5/8
06420 Kızılay / Çankaya / Ankara
T. 0.312 433 84 13 F. 0 312 433 26 64

 www.ormancilardernegi.org

 Türkiye Ormancılar Derneği

 @ormancilarderne

 türkiyeormancilardernegi

Üyelik Aidatları İçin

Türkiye Ormancılar Derneği
Ziraat Bankası - Yenişehir Şubesi
Şube Kodu 471

IBAN TR25 0001 0004 7139 7751 3950 02 (TL)

Hesaplarımıza yaptığımız
üyelik aidatı ve diğer ödemeleriniz için
Türkiye'nin tüm Ziraat Bankası
şubelerinden kesinlikle
herhangi bir masraf alınmayacaktır.

Derneğimizin yıllık üyelik aidatı 60 TL'dir

